

Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej

Sytuacja na rynku pracy powiatu limanowskiego w 2010 roku

stan na 31 grudnia 2010 r.

Limanowa styczeń 2011

34-600 Limanowa, ul. J. Marka 9
tel./fax. (0-18) 3375-850
www.pup.limanowa.pl
e-mail krli@praca.gov.pl

Wstęp

Sytuacja na małopolskim rynku pracy

W latach 2009 - 2010 w Małopolsce miał miejsce znaczny wzrost bezrobocia. Wg statystyk powiatowych urzędów pracy na koniec 2008 roku w Małopolsce było 97 813 osób bezrobotnych, natomiast w 2009 roku o 32 194 osób więcej, czyli 130 007 osoby. Liczba osób bezrobotnych wzrosła więc o 32,9%. W 2010 roku tendencja wzrostowa nadal się utrzymywała. W porównaniu do końca 2009 roku w Małopolsce nastąpił wzrost liczby bezrobotnych o 9,4%. Na dzień 31.12.2010 roku w województwie małopolskim **liczba bezrobotnych wynosiła już 142 221 osób**, czyli o 12 214 osób więcej niż na koniec grudnia 2009 roku. W porównaniu do 2008 roku poziom bezrobocia w 2010 roku był wyższy o 45,4%.

Pogorszenie sytuacji na rynku pracy w 2010 roku w stosunku do roku poprzedniego nastąpiło prawie we wszystkich powiatach województwa małopolskiego, za wyjątkiem miasta Nowy Sącz oraz powiatów: brzeskiego, gorlickiego i dąbrowskiego. Najwyższy wzrost stopy bezrobocia zaobserwowano w powiatach: nowotarskim (o 1,9 pkt %), tatrzańskim (o 1,8 pkt %) oraz nowosądeckim (o 1,5 pkt %).

Bezrobocie w Małopolsce jest zróżnicowane terytorialnie. Najniższy poziom (niższy niż średnia wojewódzka 10,4%) utrzymuje się w Krakowie (4,7%), powiatach: bocheńskim (9%), miechowskim (9,3%), w Tarnowie (9,4%), Nowym Sączu (10,1%) oraz suskim (10,4%). Najwyższym poziomem bezrobocia charakteryzują się powiaty Małopolski południowo – wschodniej: limanowski (19,5%), dąbrowski (18,8%), nowosądecki (18,7%), gorlicki (14,9%) oraz powiat graniczący z województwem śląskim – olkuski (14,1%). W powiatach tych stopa bezrobocia jest wyższa niż średnio w Polsce (12,3%). Różnica stopy bezrobocia pomiędzy Krakowem, który charakteryzował się najniższą wartością wskaźnika (4,7%), a powiatem limanowskim (19,5%) wynosiła 14,8 punkty.

W 2010 roku sytuacja na rynku na pracy w powiecie limanowskim uległa zdecydowanemu pogorszeniu w stosunku do lat ubiegłych. Nastąpił znaczny wzrost bezrobocia. Według statystyki prowadzonej przez Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej na koniec grudnia 2010 roku było zarejestrowanych 9530 osób bezrobotnych czyli o 640 osób więcej w stosunku do końca grudnia 2009 roku oraz o 2462 osób więcej niż na koniec 2008 roku. Poniższa tabela 1 obrazuje stopę bezrobocia na terenie powiatu limanowskiego w poszczególnych miesiącach 2010 roku, w odniesieniu do analogicznych danych z lat 2008 i 2009 oraz w stosunku do danych z województwa małopolskiego i Polski.

Tabela 1. Stopy bezrobocia w powiecie limanowskim, województwie małopolskim i Polsce w latach 2008 - 2010

Wyszczególnienie	Polska			Województwo małopolskie			Powiat limanowski		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
styczeń	11,5	10,4	12,7	8,9	8,2	10,5	16,7	16,2	19,5
luty	11,3	10,9	13,0	8,8	8,7	10,8	16,6	16,5	19,8
marzec	10,9	11,1	12,9	8,4	9,0	10,7	16,2	17,1	19,9
kwiecień	10,3	10,9	12,3	8,0	8,8	10,3	15,6	16,8	19,1
maj	9,8	10,7	11,9	7,6	8,6	9,9	15,2	16,7	18,7
czerwiec	9,4	10,6	11,6	7,3	8,6	9,6	14,8	16,7	18,3
lipiec	9,2	10,7	11,4	7,1	8,7	9,5	14,7	16,6	18,0
sierpień	9,1	10,8	11,3	7,1	8,7	9,4	14,8	16,9	18,2
wrzesień	8,9	10,9	11,5	7,0	8,9	9,5	15,0	17,6	18,5
październik	8,8	11,1	11,5	7,0	9,0	9,6	14,9	17,6	18,5
listopad	9,1	11,4	11,7	7,2	9,4	9,9	15,1	17,9	18,7
grudzień	9,5	11,9	12,3	7,5	9,7	10,4	15,2	18,5	19,5

INFORMACJA O STANIE BEZROBOCIA NA TERENIE POWIATU LIMANOWSKIEGO

Dane ogólne

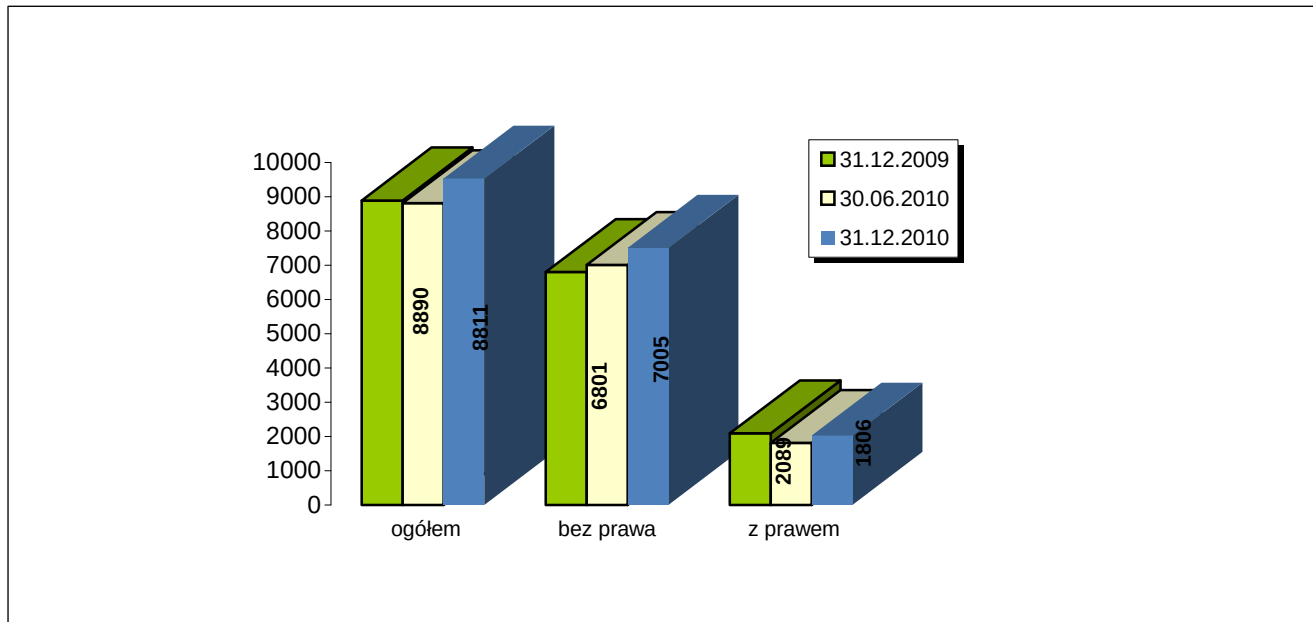
Na koniec grudnia 2010 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Limanowej zarejestrowanych było 9530 osób **bezrobotnych**. Stanowią oni 7,7% wszystkich mieszkańców powiatu. W ogólnej liczbie bezrobotnych kobiety stanowią 56,4 % (5036 osób).

Tabela 2. Liczba osób bezrobotnych ogółem, bez prawa do zasiłku i z prawem do zasiłku w powiecie limanowskim (wg stanu na koniec 2010r. i 2009r.)

Wyszczególnienie	Stan na 31.12. 2010r.	Stan na 30.06.2010r.	Stan na 31.12. 2009r.	Dynamika 2:4
1	2	3	4	5
Liczba osób bezrobotnych ogółem	9530	8811	8890	107,2
Liczba osób bez prawa do zasiłku	7506	7005	6801	110,3
Liczba osób z prawem do zasiłku	2024	1806	2089	96,9

Na koniec czwartego kwartału 2010 r. nastąpił wzrost liczby osób bezrobotnych o 640 osób w stosunku do 31 grudnia 2009 r. i o 719 osób w stosunku do końca czerwca 2010 r. Liczba osób z prawem do zasiłku wg stanu na 31.12.2010 r. wyniosła 2024 osób - wzrosła o 218 osób w stosunku do końca czerwca 2010 r. i spadła o 65 osób w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego.

Wykres 1. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych ogółem, z prawem i bez prawa do zasiłku.

Bezrobotni z prawem do zasiłku stanowią 21,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku stanowią 78,8% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie limanowskim.

Liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych w poszczególnych gminach i miastach powiatu limanowskiego według stanu na **31.12.2010r.** w porównaniu do 30.06.2010r. i 31.12.2009r. przedstawia tabela 3 oraz wykres 2.

Tabela 3. Liczba bezrobotnych w poszczególnych gminach i miastach powiatu limanowskiego, stan na 31.12.2010r., 30.06.2010r. i 31.12.2009r.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych, stan na 31.12.2009 r.	Liczba bezrobotnych, stan na 30.06.2010 r.	Liczba bezrobotnych, stan na 31.12.2010	Dynamika w %	
	1	2	3	3:1	3:2
Limanowa	1918	1875	2029	105,8	108,2
Mszana Dolna	1066	1111	1193	111,9	107,4
Limanowa Miasto	1133	1065	1084	95,7	101,8
Kamienica	638	640	666	104,4	104,1
Łukowica	717	685	767	107,0	112,0
Tymbark	542	503	563	103,9	111,9
Mszana Dolna Miasto	544	547	571	105,0	104,4
Niedźwiedz	469	469	535	114,1	114,1
Dobra	498	549	598	120,1	108,9
Słupnice	470	478	524	111,5	109,6
Jodłownik	485	485	529	109,1	109,1
Laskowa	410	404	471	114,9	116,6
Powiat Limanowski	8890	8811	9530	107,2	108,2

Wykres 2. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wg jednostek terytorialnych powiatu limanowskiego (stan na 31.12.2010r., 30.06.2010r. i 31.12.2009r.)

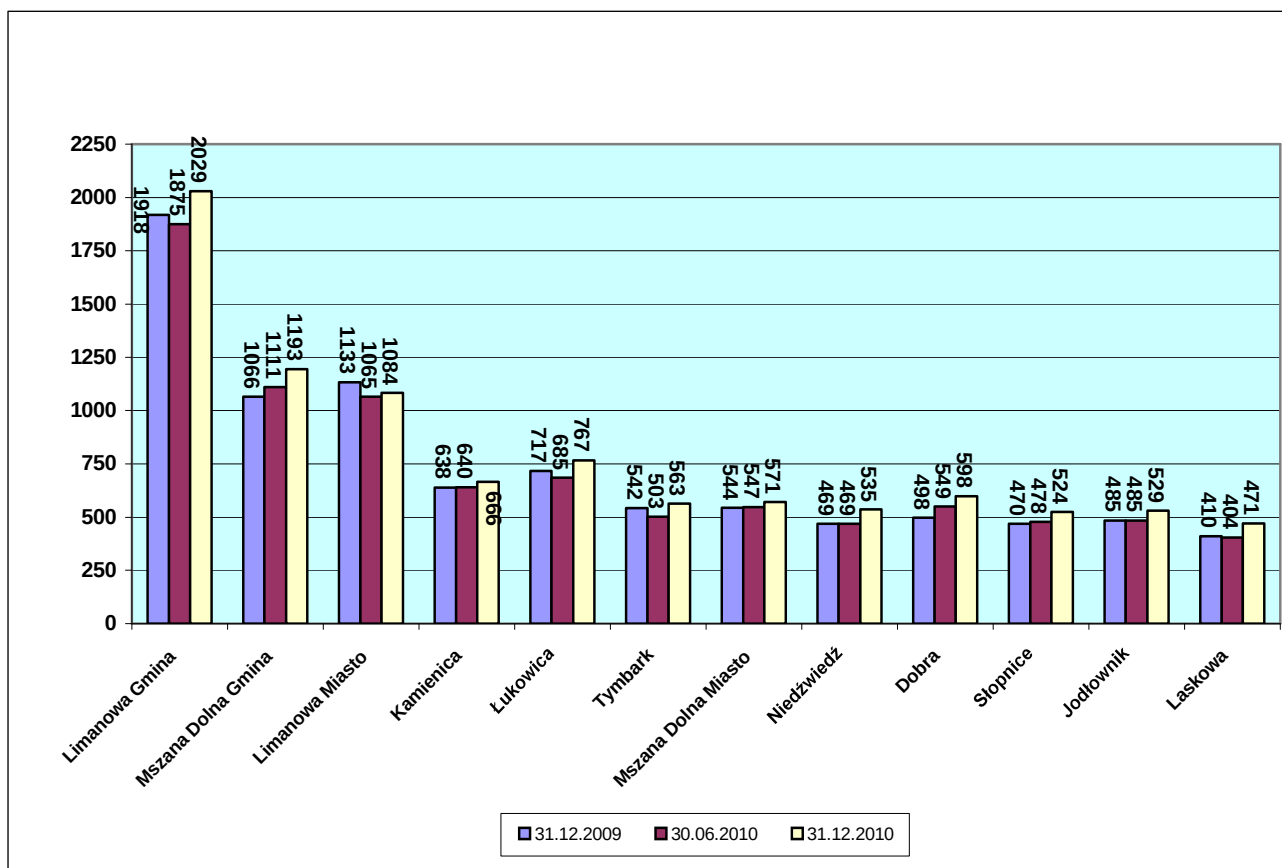

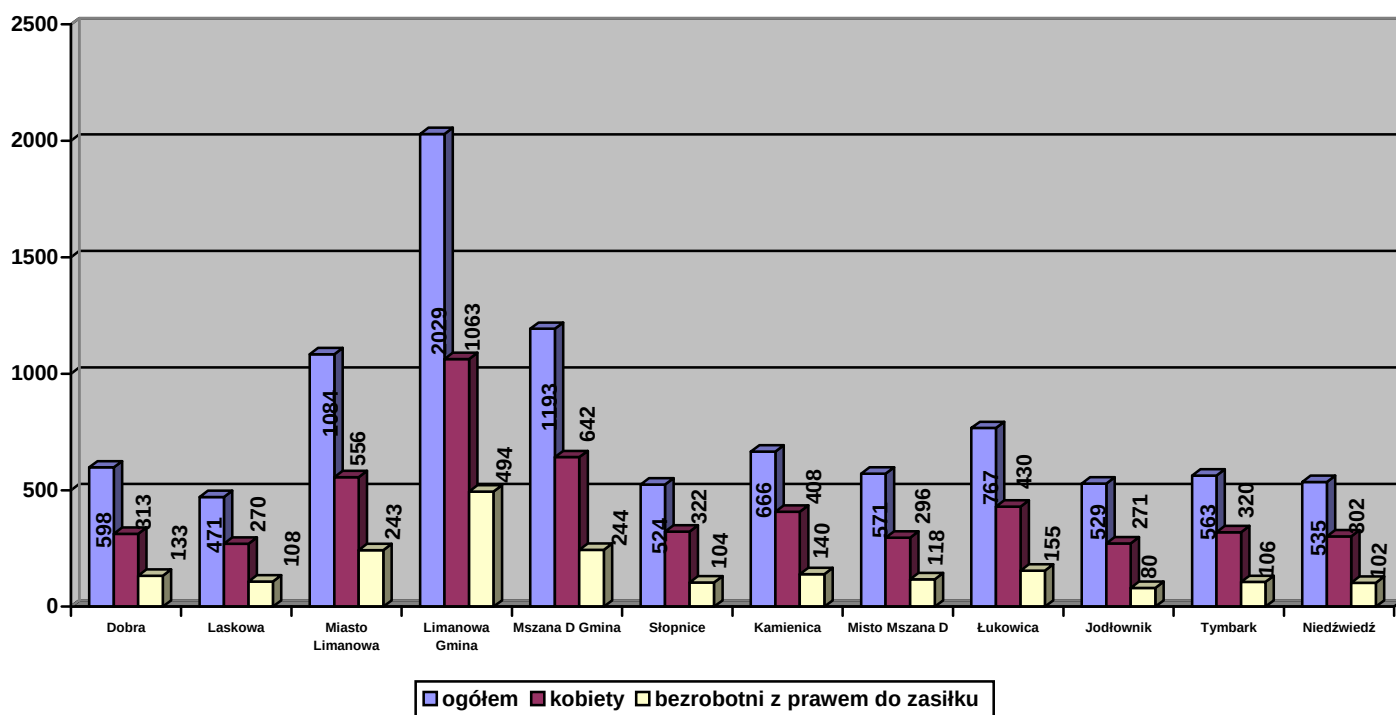
Tabela 4. Wybrane kategorie bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Limanowa, według stanu na dzień 31.12.2010 r.

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem	Kobiety	Bezrobotni z prawem do zasiłku	Udział bezrobotnych z prawem do zasiłku w %
1	2	3	4	5
Miasto Limanowa	1084	556	243	22,4
Miasto Mszana D	571	296	118	20,7
Dobra	598	313	133	22,2
Jodłownik	529	271	80	15,1
Kamienica	666	408	140	21,0
Laskowa	471	270	108	22,9
Limanowa Gmina	2029	1063	494	24,3
Łukowica	767	430	155	20,2
Mszana D Gmina	1193	642	244	20,5
Niedźwiedź	535	302	102	19,1
Słopnice	524	322	104	19,8
Tymbarka	524	323	104	19,8
Powiat Limanowski	9530	5193	2027	21,3

Największy odsetek osób bezrobotnych pobierających zasiłek dla bezrobotnych jest w gminach: Limanowa - 24,3%, Dobra - 22,2%, miście Limanowa - 22,4%, a najmniejszy w gminach: Jodłownik - 15,1% i Niedźwiedź – 19,1 %.

Poniższy wykres przedstawia liczbę osób bezrobotnych (z uwzględnieniem kobiet oraz osób bezrobotnych z prawem do zasiłku) w poszczególnych gminach i miastach powiatu limanowskiego.

Wykres 3. Osoby bezrobotne ogółem, w tym kobiety i osoby z prawem do zasiłku w poszczególnych miastach i gminach powiatu limanowskiego, stan na 31 grudnia 2010r.

Czynniki charakteryzujące bezrobocie

Ważnymi wskaźnikami charakteryzującymi zjawisko bezrobocia są:

- 1) stopa bezrobocia,
- 2) struktura bezrobotnych wg:
 - wieku
 - wykształcenia,
 - stażu pracy,
 - czasu pozostawania bez pracy.

Stopa bezrobocia

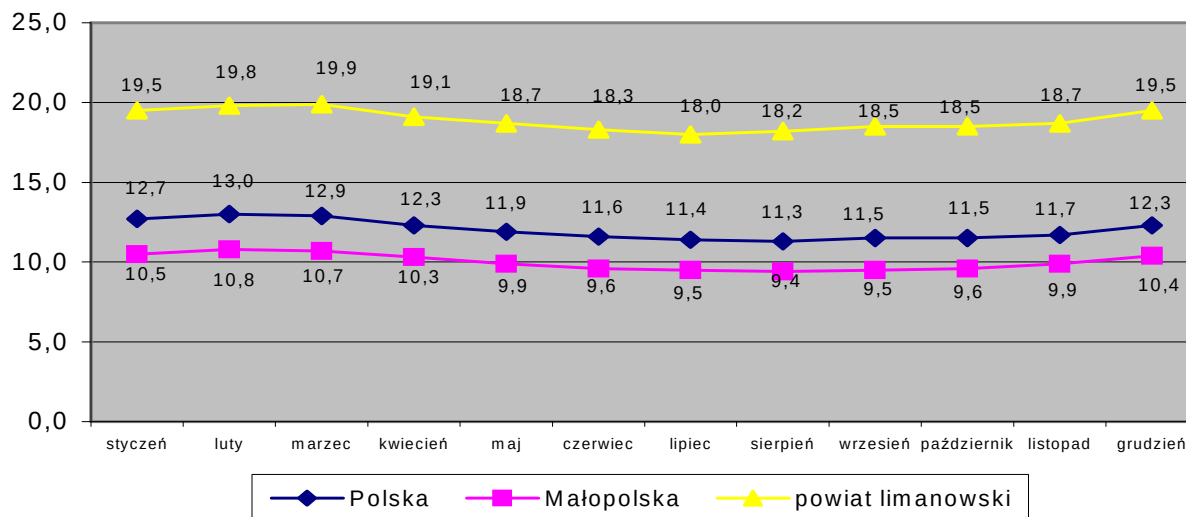
Stopa bezrobocia to procentowy udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo. Na koniec grudnia 2010r. stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie limanowskim wynosiła 19,5%.

Tabela 5. Stopy bezrobocia w powiecie limanowskim, województwie małopolskim, Polsce w 2009 roku i poszczególnych miesiącach 2010 roku

LICZBA BEZROBOTNYCH		STOPA BEZROBOCIA		
Miesiące	Liczba bezrobotnych w powiecie limanowskim	Powiat Limanowski	Województwo Małopolskie	Polska
1	2	3	4	5
Grudzień 2009	8890	18,5	9,7	11,9
Styczeń 2010	9539	19,5	10,5	12,7
Luty 2010	9722	19,8	10,8	13,0
Marzec 2010	9754	19,9	10,7	12,9
Kwiecień 2010	9261	19,1	10,3	12,3
Maj 2010	9029	18,7	9,9	11,9
Czerwiec 2010	8811	18,3	9,6	11,6
Lipiec 2010	8652	18,0	9,5	11,4
Sierpień 2010	8761	18,2	9,4	11,3
Wrzesień 2010	8912	18,5	9,5	11,5
Październik 2010	8935	18,5	9,6	11,5
Listopad 2010	9036	18,7	9,9	11,7
Grudzień 2010	9530	19,5	10,4	12,3

Na **koniec grudnia 2010 roku stopa bezrobocia** w powiecie limanowskim wynosiła 19,5%, na koniec grudnia 2009 roku 18,5%. W omawianym okresie nastąpił wzrost stopy bezrobocia w powiecie limanowskim o 1%, natomiast w województwie małopolskim wzrost o 0,7 punktu %, a w kraju wzrost o 0,4 punktu %. Stopa bezrobocia w kraju wynosiła na koniec grudnia 12,3%, co oznacza, że w **skali kraju bez pracy pozostawało ok. 1.954.700 osób** (dane te dotyczą osób zarejestrowanych w urzędach pracy). Poza tym istnieje szerokie grono osób bez pracy, które nie rejestrują się w urzędzie, nie pracują i nie znajdują motywacji, by znaleźć zatrudnienie i zacząć zarabiać na własne potrzeby lub skorzystać z pomocy specjalistów z urzędów pracy, którzy ułatwiliby im powrót na rynek pracy. Kolejny wykres przedstawia stopy bezrobocia za miesiące grudzień 2009- grudzień 2010 na terenie powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz całego kraju.

Wykres 4. Stopy bezrobocia w Polsce, województwie małopolskim, powiecie limanowskim (styczeń 2010r. - grudzień 2010r.)

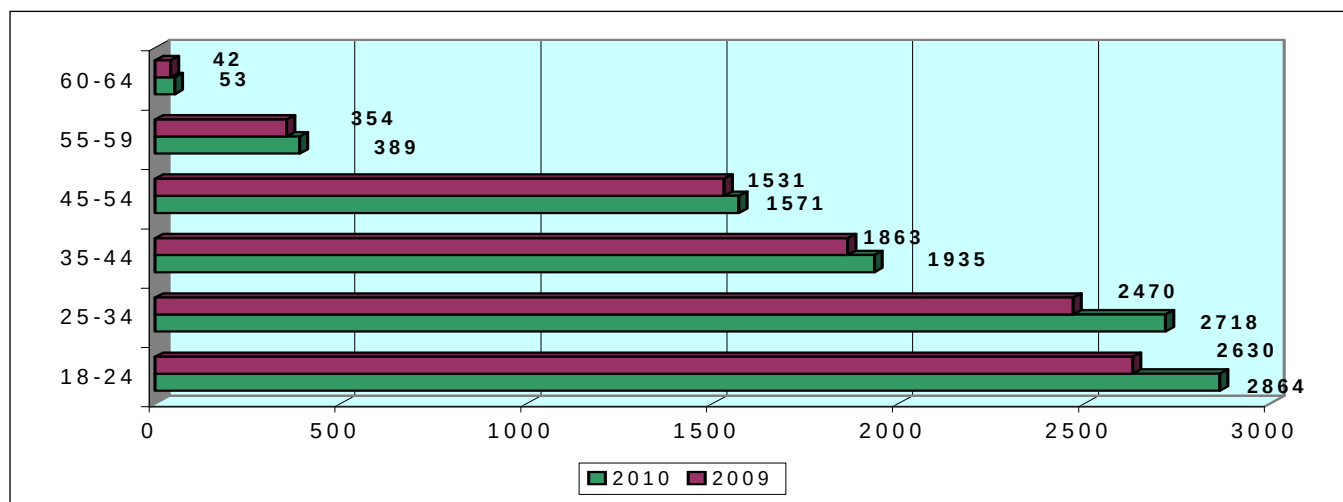

Struktura bezrobotnych wg wieku, wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy

Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Limanowej jest taka sama jak ogólnopolska struktura bezrobotnych. Obserwuje się te same tendencje dotyczące wieku, wykształcenia i czasokresu pozostawania bez pracy.

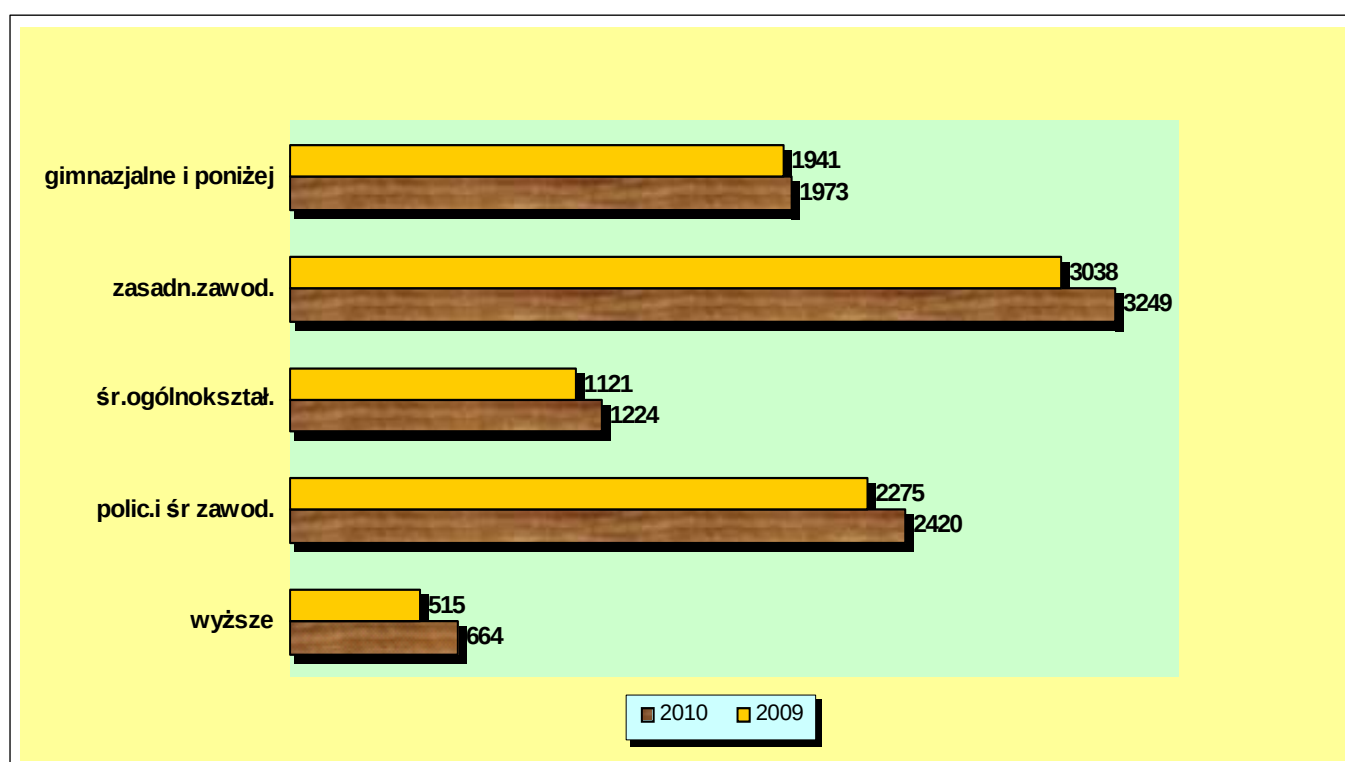
Od wielu lat najliczniejszą grupę stanowią osoby młode. W przedziale wiekowym 18-24 lata na koniec grudnia 2010r. były zarejestrowane 2864 osoby, w tym 1417 kobiet. Prawie tak samo liczną grupą są osoby w wieku od 25-34 lat. Na koniec grudnia w ewidencji widniało 2718 takich osób (1616 kobiet). W stosunku do IV kwartału 2009r. liczba bezrobotnych w grupie 18-24 lata zwiększyła się o 234 osoby (o 0,9 pkt %), natomiast w grupie wiekowej 25-34 lata nastąpił wzrost o 248 osób (o 0,6 pkt %). Wysoki poziom bezrobocia utrzymuje się też wśród osób w wieku 35-44 lat (1935 osób, w tym 1212 kobiet) oraz 45-54 lat było 1571 osób (812 kobiet). Najmniej liczną grupą są osoby w wieku 55+. W wieku 55-59 było zarejestrowanych 389 osób (136 kobiet), w wieku 60-64 lat - 53 osoby (w tym przedziale wiekowym nie było zarejestrowanych żadnych kobiet).

Wykres 5. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych wg wieku, stan na 31.12.2010r. i 31.12.2009 r.

Bezrobotnych figurujących w rejestrze PUP Limanowa charakteryzuje niski poziom wykształcenia. Przeważają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 3249 (w tym 1307 kobiet). Wielu bezrobotnych posiada jedynie wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Na koniec grudnia 2010r. takich osób było aż 1973 (w tym 966 kobiet). Osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz zawodowym stanowią 55% ogółu bezrobotnych. Wykształceniem policealnym i średnim zawodowym legitymuje się 25% zarejestrowanych osób (2420, w tym 1591 kobiet), średnim ogólnokształcącym blisko 13% (1224 osoby, w tym 846 kobiet), zaś wyższe wykształcenie posiada 7% bezrobotnych (664, w tym 483 kobiety). Dane statystyczne wskazują również, że bezrobotne kobiety zarejestrowane w PUP Limanowa są zdecydowanie lepiej wykształcone od mężczyzn. Aż 47 % kobiet posiada wykształcenie policealne, średnie zawodowe lub ogólnokształcące. Dla porównania wśród mężczyzn jest to tylko 28%. Wyższym wykształceniem legitymuje się 9% kobiet i 4% mężczyzn, zaś z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i poniżej jest 44% zarejestrowanych kobiet i 68 % mężczyzn. W ciągu ostatniego roku najwięcej, bo o 211 osób wzrosła liczba bezrobotnych w grupie osób posiadających wykształcenie zawodowe oraz o 149 osób w grupie osób z wykształceniem wyższym.

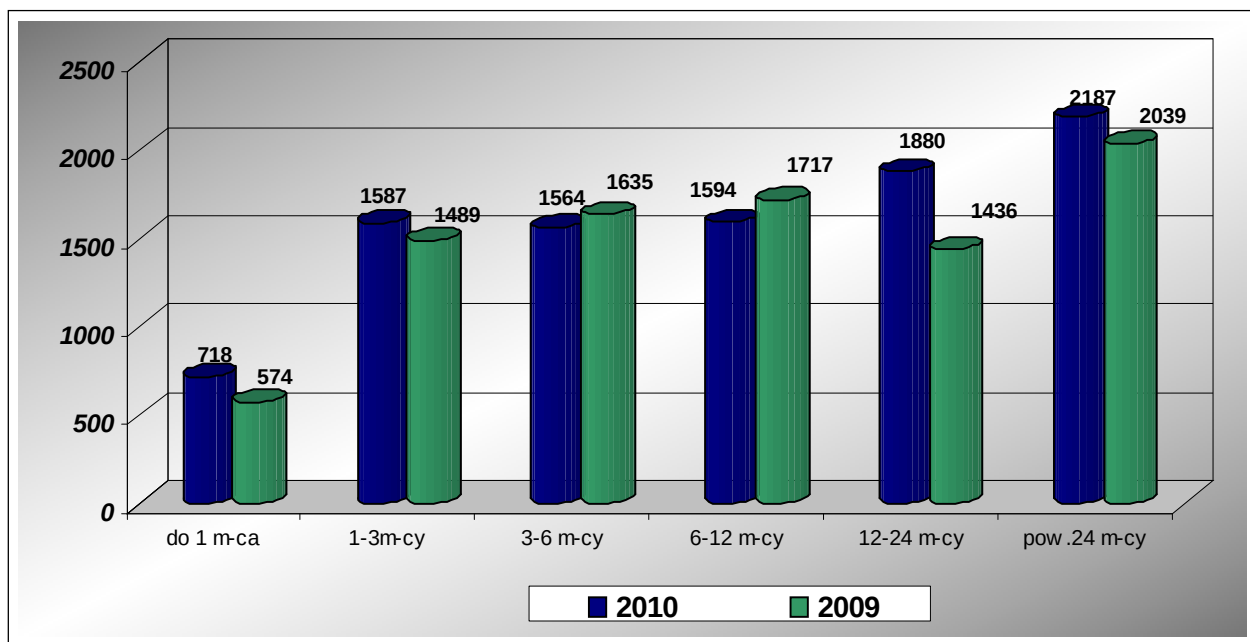
Wykres 6. Struktura bezrobotnych wg poziomu wykształcenia, stan na 31.12 2010r. i 31.12.2009r.

W strukturze osób wg czasu pozostawania bez pracy najliczniej reprezentowaną grupą były osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy, które stanowiły 22,9% ogółu zarejestrowanych. Osoby pozostające bez pracy przez 12-24 miesiące stanowiły 19,7% ogółu zarejestrowanych.

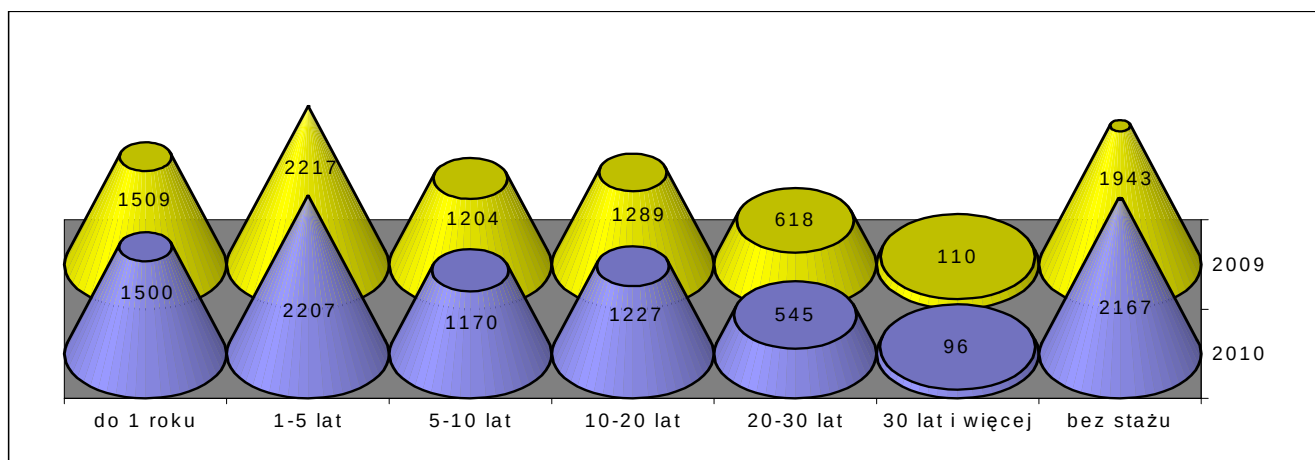
Analizując strukturę bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy zauważa się niepokojące zjawisko wzrostu liczby osób długotrwale bezrobotnych. W stosunku do stanu z IV kwartału 2009r. największy wzrost zauważalny jest w grupie osób zarejestrowanych przez 12-24 miesiące - o 444 osoby (w 2009r. zarejestrowanych było 1436 osób, w 2010r. – już 1880 osób. Procentowy udział grupy 12-24 miesięcy w ogólnej strukturze zwiększył się z poziomu 16,2% wg stanu na dzień 31.12.2009r. do poziomu 19,7% wg stanu na 31.12.2010 r. Natomiast liczba pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy w stosunku do roku 2009 zwiększyła się o 148 osób (2009 r. - 2039 osób, 2010r. – 2187 osób).

Wykres 7. Bezrobotni zarejestrowani wg czasu pozostawania bez pracy, stan na 31.12.2010r. i 2009r.

Kolejnym wskaźnikiem, według którego bada się zjawisko bezrobocia jest długość stażu pracy zarejestrowanych bezrobotnych (sytuację przedstawia wykres nr 7). Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych – 38,9% (a więc ponad 1/3 ogółu) legitymuje się krótkim (1 do 5 lat) stażem pracy (spadek o 3,1% w stosunku do końca 2009r.), a 22,7% nie posiada żadnego stażu pracy (wzrost o 0,8% w odniesieniu do analogicznego okresu roku ubiegłego). Bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego na koniec grudnia 2010 było zarejestrowanych 3684, z czego ponad połowa to osoby długotrwale bezrobotne. Jak już wcześniej wspomniano kobiety zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Limanowej są zdecydowanie lepiej wykształcone od mężczyzn. Niestety, z danych statystycznych wynika, że poziom wykształcenia nie idzie w parze z doświadczeniem zawodowym. Stażu pracy w ogóle lub minimalny, tj. poniżej 1 roku, ma 2275 kobiet, czyli blisko 62% wszystkich bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego. Problemy z brakiem odpowiedniego pracy stawiają kobiety w zdecydowanie gorszej sytuacji na rynku pracy niż mężczyźni.

Wykres 7. Bezrobotni wg stażu pracy, stan na 31.12.2010 i 31.12.2009 r.

Szczegółowe dane statystyczne obrazujące poruszane zagadnienia przedstawia tabela nr 6.

Tabela 6. Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Limanowej wg wybranych kategorii (stan na 31.12.2010 r.)

Wyszczególnienie			Liczba bezrobotnych ogółem	z tego wg czasu pozostawania bez pracy /w miesiącach/						Liczba bezrobotnych kobiet	z tego wg czasu pozostawania bez pracy /w miesiącach/					
				do 1	1-3	3-6	6-12	12-24	pow.24		do 1	1-3	3-6	6-12	12-24	pow.24
0			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Czas pozostawania bez pracy /w m-	do 1	01	718	718	x	x	x	x	x	227	227	x	x	x	x	x
	1-3	02	1587	x	1587	x	x	x	x	810	x	810	x	x	x	x
	3-6	03	1564	x	x	1564	x	x	x	816	x	x	816	x	x	x
	6-12	04	1594	x	x	x	1594	x	x	788	x	x	x	788	x	x
	12-24	05	1880	x	x	x	x	1880	x	988	x	x	x	x	988	x
	pow.24	06	2187	x	x	x	x	x	2187	1564	x	x	x	x	x	1564
Wiek	18-24	07	2864	236	613	734	501	534	246	1417	91	301	353	269	260	143
	25-34	08	2718	227	420	395	523	573	580	1616	87	222	233	274	343	457
	35-44	09	1935	131	231	232	297	385	659	1212	33	129	139	148	228	535
	45-54	10	1571	95	250	167	210	307	542	812	15	129	85	84	135	364
	55-59	11	389	26	62	31	56	74	140	136	1	29	6	13	22	65
	60-64	12	53	3	11	5	7	7	20	x	x	x	x	x	x	x
Wykształcenie	wyższe	13	664	61	163	166	97	109	68	483	41	114	128	73	77	50
	policealne i śr .zawodowe	14	2420	146	440	453	417	484	480	1591	67	249	276	259	335	405
	średnie ogólnoksz.	15	1224	98	237	246	236	242	165	846	42	164	166	166	170	138
	zasadnicze zawodowe	16	3249	273	476	471	542	667	820	1307	46	166	156	161	244	534
	gimnazjalne i poniżej	17	1973	140	271	228	302	378	654	966	31	117	90	129	162	437
1Staż pracy ogółem	do 1 roku	18	1614	127	277	221	205	250	534	1034	48	170	127	133	163	393
	1-5	19	2434	223	423	430	447	477	434	1182	72	176	181	216	226	311
	5-10	20	1320	114	220	185	242	279	280	695	33	106	100	108	148	200
	10-20	21	1357	104	208	177	219	275	374	750	20	114	105	91	146	274
	20-30	22	624	47	107	75	123	144	128	260	7	49	37	34	52	81
	30 i więcej	23	111	11	27	19	23	17	14	31	0	7	7	9	5	3
	bez stażu	24	2070	92	325	457	335	438	423	1241	47	188	259	197	248	302
ogółem		25	9530	718	1587	1564	1594	1880	2187	5193	227	810	816	788	988	1564

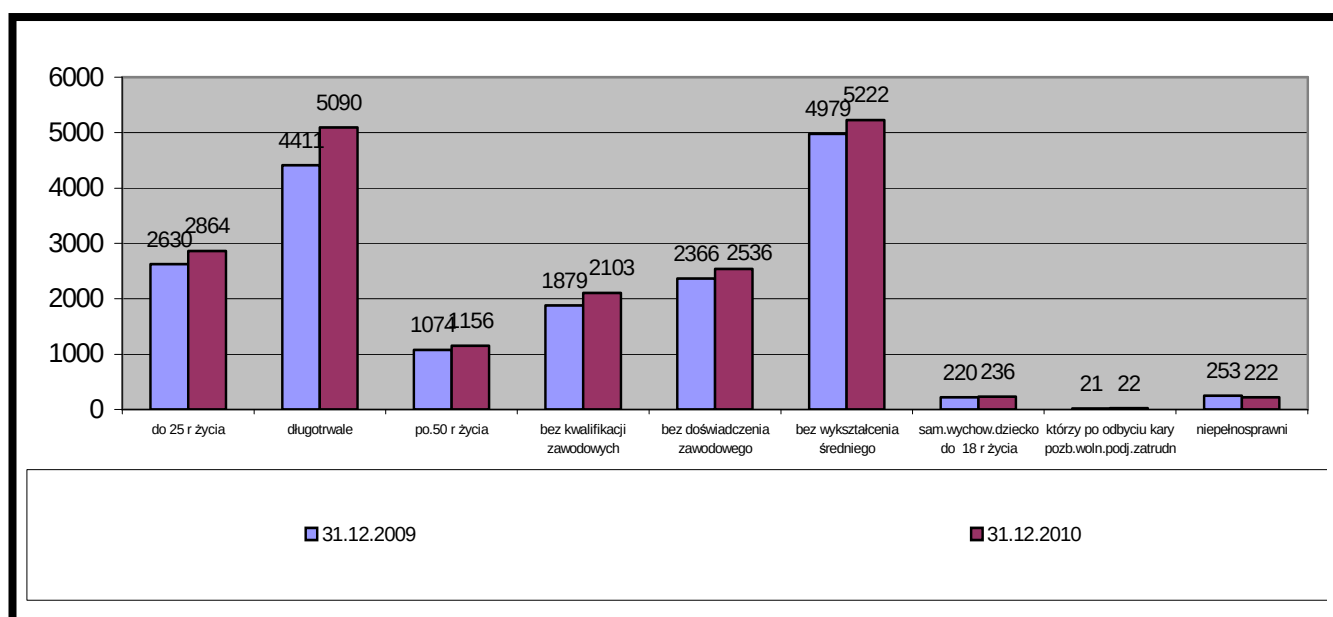
Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Analiza danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej wskazuje, iż struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP jest bardzo niekorzystna. Osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowiły wg stanu na dzień 31.12.2010 ponad 92% ogółu osób bezrobotnych (8769 osób): 53,4% ogółu bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotne (5090 osób), 30,1% - młodzież do 25 roku życia (2864 osób), ponad 22,1% – osoby bez kwalifikacji zawodowych (2103 osób), 26,6% - osoby bez doświadczenia zawodowego (2536 osób), 54,8% - osoby bez wykształcenia średniego (5222 osób), 12,1% – osoby w wieku powyżej 50 roku życia (1156 osób), 9,8% - kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka (938 osób), 2,5% - osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko (236 osób) oraz 2,3% - osoby niepełnosprawne (222 osoby).

W porównaniu do 2009 roku najbardziej zauważalny jest wzrost (o 3,8 pkt proc.) udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej strukturze osób zarejestrowanych w Urzędzie. Natomiast liczba osób długotrwale bezrobotnych zwiększyła się w 2010 roku o 15,4% w stosunku do roku poprzedniego. Pomimo iż ogólna liczba osób bez wykształcenia średniego się oraz w wieku do 25 roku życia zwiększyła, ich udział w ogóle bezrobotnych zmniejszył się odpowiednio o 1,2 pkt proc. i 0,5 pkt proc. Na przestrzeni roku zmniejszył się również odsetek (o 0,5 pkt proc.), jak i liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych. W 2010 roku na wysokim poziomie utrzymuje się również udział osób bez kwalifikacji zawodowych (22,1%), osób bez doświadczenia zawodowego (26,6%) oraz na bardzo wysokim - osób bez wykształcenia średniego (aż 54,8%).

Najważniejsze problemy osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy to: niska aktywność zawodowa, nieznajomość rynku pracy, brak doświadczenia zawodowego, niskie kwalifikacje, niesprecyzowane plany co do własnej przyszłości zawodowej, ograniczenia natury psychologicznej: zaniżona samoocena, bierność, niepewność oraz lęk przed poniesieniem porażki, a przede wszystkim niedostateczna ilość ofert pracy, zwłaszcza ofert niesubsydiowanych oraz brak środków finansowych na uruchomienie własnej firmy.

Wykres 8. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy, stan na 31.12.2009r. i 31.12.2010r.

Szczegółowe dane statystyczne dotyczące osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy przedstawia tabela nr 7.

Tabela 7. Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Limanowej wg wybranych struktur (stan na 31.12.2010 r.)

Wyszczególnienie			Liczba bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy	z rubryki 1								
				do 25 roku życia	długotrwale	po.50 r. życia	bez kwalifikacji zawodowych	bez doświadczenia zawodowego	bez wykształcenia średniego	samotnie wychowujący, co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności podjęli zatrudnienie	niepełnosprawni
0			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Czas pozostawania bez pracy /w m-c	do 1	01	616	236	94	78	145	141	413	19	0	11
	1-3	02	1375	613	324	209	336	447	747	26	4	53
	3-6	03	1352	734	290	108	332	395	844	30	3	30
	6-12	04	1359	501	323	157	332	537	699	33	2	23
	12-24	05	1880	534	1876	221	366	521	1045	51	8	47
	pow.24	06	2187	246	2183	383	592	495	1474	77	5	58
Wiek	18-24	07	2864	2864	1127	x	787	1715	1079	42	0	31
	25-34	08	2178	x	1420	x	373	591	1176	90	5	34
	35-44	09	1790	x	1220	x	418	131	1405	69	4	34
	45-54	10	1495	x	1031	x	353	68	1191	34	9	85
	55-59	11	389	x	260	x	150	30	328	1	2	33
	60-64	12	53	x	32	x	22	1	43	0	2	5
Wykształcenie	wyższe	13	498	190	254	17	x	313	x	8	0	8
	policealne i śr .zawodowe	14	1892	798	1227	191	x	788	x	49	1	40
	średnie ogólnoksz.	15	1157	797	584	28	769	670	X	26	1	17
	zasadnicze zawodowe	16	3249	812	1785	438	X	329	3249	76	10	88
	gimnazjalne i poniżej	17	1973	267	1240	482	1334	436	1973	77	10	69
Staż pracy ogółem	do 1 roku	18	1525	486	1040	191	421	466	762	37	8	38
	1-5	19	2126	893	1170	86	397	X	1431	64	5	33
	5-10	20	1124	48	656	94	188	X	854	48	0	26
	10-20	21	1234	X	777	295	240	X	974	31	3	55
	20-30	22	579	X	337	329	101	X	453	9	3	33
	30 i więcej	23	111	X	37	104	19	X	89	0	0	9
	bez stażu	24	2070	1437	1073	57	737	2070	659	47	3	28
	Ogółem	25	8769	2864	5090	1156	2103	2536	5222	236	22	222

Długotrwale bezrobotni

Osoby długotrwale bezrobotne stanowią 53,4 % ogółu zarejestrowanych w PUP Limanowa. Ilościowo w stosunku do ogólnej liczby zarejestrowanych, najwięcej osób długotrwale bezrobotnych jest w przedziałach wiekowych 25-34 lata (1420 osób) oraz 35-44 lata (1220 osób), natomiast procentowo w stosunku do ilości zarejestrowanych w danej grupie wiekowej, praktycznie w każdej oprócz grupy 18-24 lata, ilość osób długotrwale bezrobotnych przekracza 50% (25-34 lata – 52%; 35-44 lata - 63%; 45-54 lata - 66%; 55-59 lat - 67%; 60-64 lata - 60%). Spośród ogółu bezrobotnych widniejących w ewidencji urzędu 8% (718 osób) pozostaje bez pracy do 1 miesiąca, 17% (1578 osób) od 1 do 3 miesięcy, 16% (1564 osób) od 3 do 6 miesięcy, natomiast 17% (1594osób) pozostają bez pracy od 6-12 miesięcy. Część osób z ostatniej wymienionej kategorii kwalifikuje się do kategorii osób długotrwale bezrobotnych i tam też jest ujęta. Jak wiadomo na skuteczność poszukiwania pracy ma wpływ wiele czynników. Kluczowymi wymogami rynku pracy w stosunku do szukających zatrudnienia są jak najwyższe kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Prawidłowością jest: im wyższe kwalifikacje i bogatsze doświadczenie, tym mniejszy problem ze znalezieniem zatrudnienia. Obrazują to dane statystyczne dotyczące poziomu wykształcenia i stażu pracy osób bezrobotnych w stosunku do czasokresu pozostawania bez pracy. Najdłużej w ewidencji urzędu pozostają osoby bez doświadczenia zawodowego i z niskim wykształceniem (gimnazjalne i poniżej, zasadnicze zawodowe). Na koniec grudnia 2010r. osób z niskim wykształceniem pozostających bez pracy minimum 12 miesięcy było 2519, co stanowi prawie 62% wszystkich bezrobotnych będących w ewidencji min. 12 miesięcy.

Najwyższy udział osób długotrwale od dłuższego czasu utrzymuje się w tych samych gminach: Tymbark - 57%, miasto Mszana Dolna - 56,9%, Jodłownik - 56%. Nieznaczna poprawa sytuacji tej grupy w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego miała miejsce w: gminach Jodłownik - 46,9% (spadek o 1,2 pkt %), Dobra (spadek o 0,3 pkt %).

Bezrobotni do 25 roku życia

Młodzież do 25 roku życia stanowi trzecią pod względem wielkości grupę osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Grupa ta została wyróżniona ze względu na brak doświadczenia na rynku pracy. Zdobyta w trakcie nauki wiedza nie jest poparta doświadczeniem co jest istotną przeszkodą w podjęciu pracy. Wskaźnik zatrudnienia jest bezpośrednio zależny od koniunktury gospodarczej, dlatego w okresie spowolnienia gospodarczego sytuacja osób młodych na rynku pracy ulega pogorszeniu. Powodowane jest to głównie polityką zatrudnieniową prowadzoną przez pracodawców. W okresie roku zaobserwowano wzrost zarejestrowanych bezrobotnych tej grupy o 234 osoby - w stosunku do stanu z końca 2009 r. Wg stanu na 31.12.2010r. zarejestrowanych było 2864 osób bezrobotnych do 25 roku życia, co stanowiło 30,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, nastąpił wzrost o około 0,5 punktu procentowego w stosunku do końca IV kwartału 2009 roku. 50,2% - 1437 osób do 25 roku życia nie posiadało stażu pracy, 16,0% - 1379 osób posiadało staż pracy 1-5 lat. Przeważały osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym - 812 osób (28,4%) oraz z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 798 osób (27,9 %), najmniej bo 190 osób (3,1%) było osób z wykształceniem wyższym.

Bezrobotni powyżej 50 roku życia

Grupa osób powyżej 50 roku życia w końcu 2010 roku stanowiła 11,1% (1156 osób) ogółu zarejestrowanych w PUP Limanowa **i jest to spadek o 1 punkt procentowy w stosunku do stanu z grudnia 2009 roku.** 41,7 % (482 osoby) analizowanej grupy posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej, 37,9 % zasadnicze zawodowe (438 osób), a jedynie 1,2% (17 osób) wykształcenie wyższe. 37,5% spośród tych osób legitymowało się stażem pracy powyżej 20 lat, tylko 4,9% nie posiadało stażu pracy. Spośród tej grupy 33,1% pozostawało bez pracy powyżej 24 m-cy.

Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych

Osoby bez kwalifikacji zawodowych stanowiły 22,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (2103 osoby). W tej grupie 63,4% stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, a pozostałe 36,6% (769 osób) stanowiły osoby z wykształceniem ogólnokształcącym. 1160 osób to osoby w wieku 18-34 lat. W analizowanej strukturze 45,6 % (958 osób), pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy, aż 35% zarejestrowanych osób do tej pory nigdy nie pracowało, a w przypadku 38,9 % (818 osób) posiadało krótki staż pracy (do 5 lat).

Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego

Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego stanowili na koniec 2010r. 26,6% (2536 osób) ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Limanowej. W strukturze przeważały osoby w wieku 18-24 lata – 1715 osoby – 67,6 % oraz 25-34 lata – 591 osób – 23,3% ogółu analizowanej grupy. Najliczniej reprezentowana jest grupa osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz ogólnokształcącym odpowiednio 788 i 670 osób – 31,1% i 26,4% udział w strukturze.

Bezrobotni bez wykształcenia średniego

Do grupy bezrobotnych bez wykształcenia średniego zaliczamy 5222 osoby tj. 54,8% z wszystkich zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Limanowej. W analizowanej grupie 2971 osób tj. 61,9% posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, a pozostałe 1827 osoby - 34,1% gimnazjalne i poniżej. Przeważają osoby w wieku 35-44 lata, stanowiące 26,9 % (1405 osób) udziału w tej strukturze. 48,23 % (2519 osób) pozostaje bez pracy powyżej 1 roku, co stanowi zwiększenie procentowego udziału o 6,1 % w odniesieniu do grudnia 2009 roku.

Bezrobotni, którzy nie podjęli zatrudnienia po odbyciu kary pozbawienia wolności

Wg stanu na 31.12.2010 roku w PUP Limanowa zarejestrowanych było 22 osoby należące do tej grupy. Przeważały osoby w wieku 45-54 lat (9 osób) stanowiące 40,9% z całej struktury. Najwięcej zarejestrowanych osób posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej oraz zasadnicze zawodowe - po 4,5%. Z analizowanej grupy 59,1 % legitymuje się stażem pracy niższym niż 5 lat, a 13,6% zarejestrowanych osób do tej pory nie pracowało.

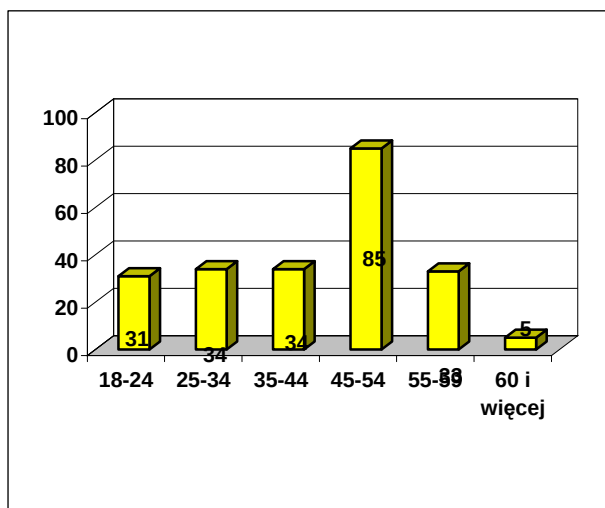
Bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia

W ewidencji na koniec grudnia 2010 roku było 236 osób samotnie wychowujące dziecko do 18 roku życia. Były to przede wszystkim kobiety, stanowiące 86,4% (204 osób) ogółu. 42,8% (101 osób) z tych osób posiadało staż pracy do 5 lat, a 128 osób - 54,2%, pozostawało bez pracy przez okres powyżej 12 m-cy, a 19,9% nigdy wcześniej nie pracowało. 55,9 % to osoby do 35 roku życia, głównie, co pokazują statystyki z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (32,6%) oraz zasadniczym zawodowym (32,2%)

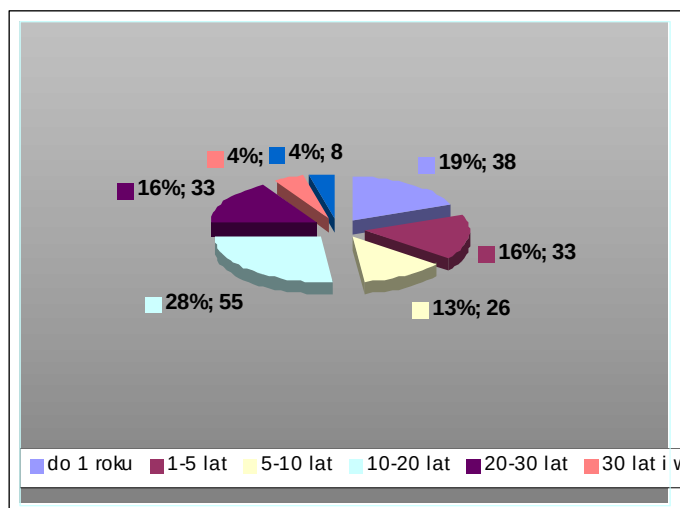
Bezrobotni niepełnosprawni

Na koniec 2010 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Limanowej zarejestrowanych było 222 osoby niepełnosprawne. Wśród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Urzędzie przeważają kobiety – 119 osób stanowiące 53,6 % ogółu zarejestrowanych. W stosunku do końca ubiegłego roku udział kobiet w analizowanej strukturze zmniejszył się o 0,5%. 148 osób z analizowanej grupy posiadało lekki stopień niepełnosprawności, 70 osób – umiarkowany, a 4 osoby - stopień znaczny.

Wykres 9. Bezrobotni niepełnosprawni wg wieku, stan na 31.12.2010 r.

Wykres 10. Bezrobotni niepełnosprawni wg stażu pracy, stan 31.12.2010 r.

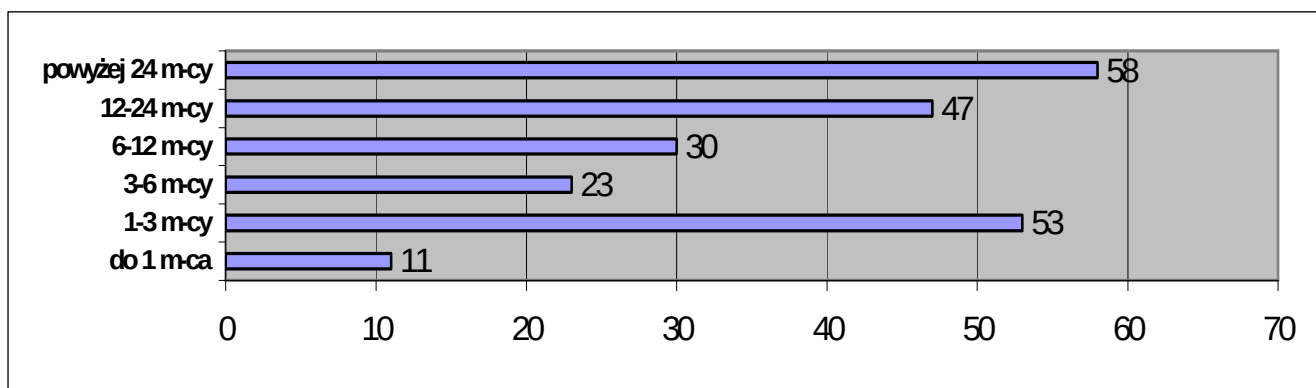

Biorąc pod uwagę strukturę wiekową analizowanej grupy przeważały osoby w wieku 45-54 lata, które stanowiły 38,3 % wszystkich niepełnosprawnych zarejestrowanych jako osoby bezrobotne. Ponadto w Powiatowym Urzędzie Pracy w Limanowej w 2010r. zarejestrowanych było 44 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, niepozostających w zatrudnieniu, w tym 16 kobiet.

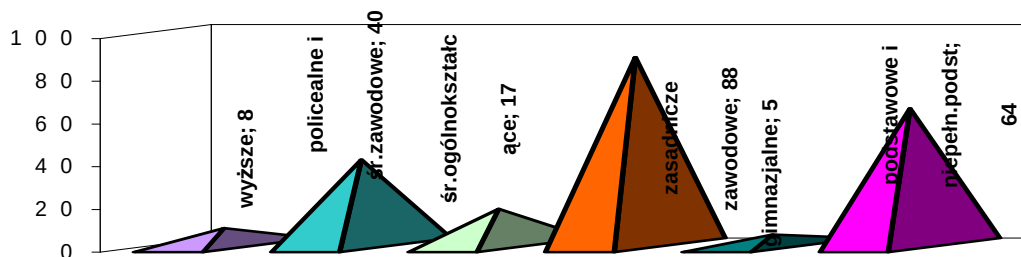
Najwięcej bo 40,0 % zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe, 31,1% - wykształcenie gimnazjalne i poniżej, 18,06% - policealne i średnie zawodowe. Najwięcej osób niepełnosprawnych, poszukujących pracy posiadało wykształcenie policealne i średnie zawodowe – 16 osób, wykształcenie zasadnicze zawodowe – 11 osób oraz podstawowe i podstawowe nieukończone – 11 osób. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym – 2 osoby oraz średnim ogólnokształcącym – 3 osoby.

Zdecydowana większość zarejestrowanych niepełnosprawnych to osoby z doświadczeniem zawodowym. Najwięcej osób z tej grupy posiadało staż pracy do 5 lat – 32% oraz 10-20 lat - 24,8%. Wg czasu pozostawania bez pracy spośród osób niepełnosprawnych najliczniejsza była grupa pozostających bez pracy powyżej 24 m-cy – 26,1% (58 osób) i grupa pozostających bez pracy przez 1-3 m-cy -23,9% (53 osoby).

Wykres 11. Bezrobotni niepełnosprawni wg czasu pozostawania bez pracy stan na 31.12.2010r.

Wykres 12. Bezrobotni niepełnosprawni wg wykształcenia, stan na 31.12. 2010r.

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane jako bezrobotne lub poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu objęte są szczególną pomocą, usługami i programami realizowanymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej, finansowanymi ze środków Funduszu Pracy oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Informacja o realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych przez Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej w 2010r.

Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej realizuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych /Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm./. Uchwała Rady Powiatu Limanowskiego dotycząca określenia zadań i przeznaczenia środków PFRON na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych stanowi podstawę realizacji zadań przydzielonych PUP z zakresu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Uchwałą Nr XXXVI/356/10 Rady Powiatu Limanowskiego z dnia 24 marca 2010r. na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych w 2010r. przeznaczono środki PFRON w wysokości 240 000,00 zł.

W 2010r. zrealizowano następujące zadania finansowane ze środków PFRON:

1. Osiem osób niepełnosprawnych otrzymało jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej i rozpoczęło działalność w zakresie:
 - skup i sprzedaż drewna – 2 osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
 - handel i usługi – 1 osoba z lekkim stopniem niepełnosprawności,
 - produkcja gotowych wyrobów tekstylnych – 1 osoba z lekkim stopniem niepełnosprawności i 1 osoba z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
 - gastronomia (fast food) – 1 osoba z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
 - sklep internetowy – 1 osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności,
 - taxi osobowe – 1 osoba z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Łączna kwota przyznanych środków z PFRON wyniosła 203 000 zł.

2. W ramach wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej wypłacono Pracodawcy zobowiązanie z tytułu umowy zawartej w poprzednim roku. Dofinansowanie dotyczyło stanowiska:
 - sprzedawca - 1 osoba

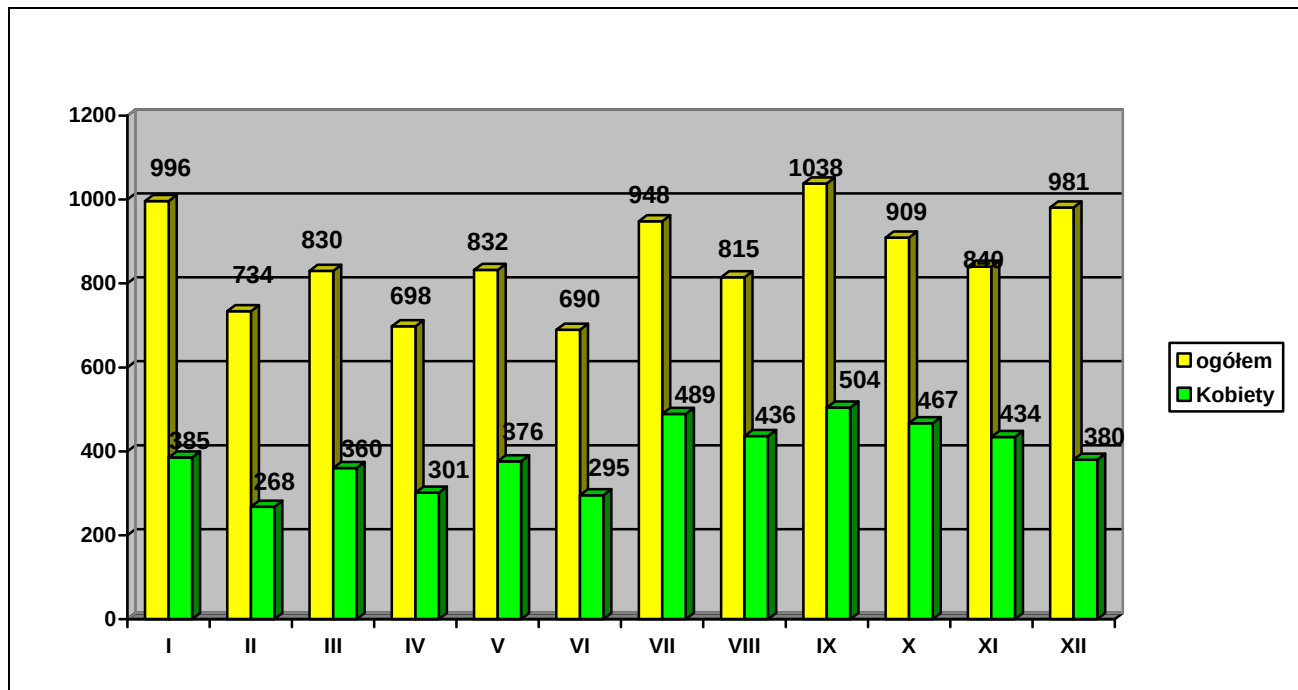
Kwota przyznanych środków z PFRON wyniosła 30 000 zł.

3. Jedna osoba niepełnosprawna została skierowana na staż. Kwota przyznanych środków PFRON wyniosła 7 000 zł.

Napływ i odpływ osób bezrobotnych w 2010 r.

W ciągu 2010 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Limanowej zarejestrowało się 10 311 osób (w tym 4695 kobiet). Liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych w poszczególnych miesiącach 2010 r. przedstawia wykres 13.

Wykres 13. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w miesiącach I-XII 2010r.

Od kilku lat bezrobocie na terenie powiatu limanowskiego ma tendencje wzrostowe. W ciągu minionego roku w PUP Limanowa zarejestrowało się o 577 osób więcej w stosunku do roku 2009 i o 2528 osób więcej w stosunku do roku 2008. Najwięcej osób zarejestrowało się we wrześniu (1038), najmniej zaś w czerwcu (690). Szczegółowe dane z podziałem na miesiące i lata zawiera tabela 4.

Tabela 8. Nowo zarejestrowani bezrobotni w okresie sprawozdawczym w latach 2008 - 2010

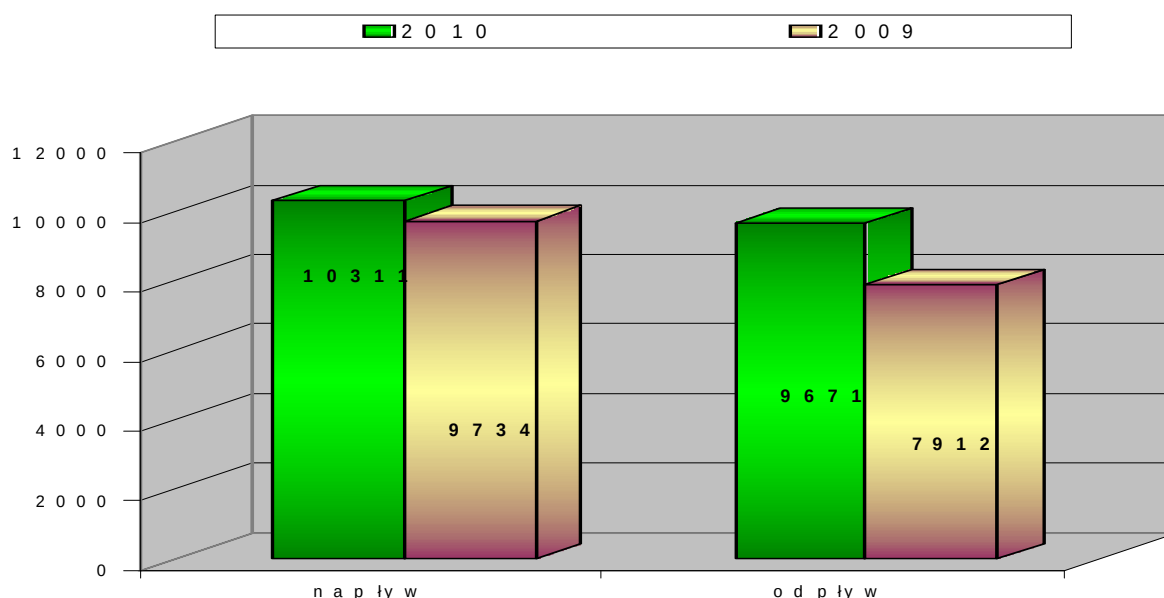
rok/miesiąc		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	rok
2008	ogółem	704	598	489	580	422	486	679	690	905	840	685	705	7783
	kobiety	360	309	240	274	192	233	381	379	498	422	344	301	3939
2009	ogółem	962	701	839	674	653	786	850	744	1097	849	827	752	9734
	kobiety	371	294	349	288	260	332	417	385	561	415	343	292	4307
2010	ogółem	996	734	830	698	832	690	948	815	1038	909	840	981	10311
	kobiety	385	268	360	301	376	295	489	436	504	467	434	380	4695

W analizowanym okresie zarejestrowało się 2777 osób z prawem do zasiłku, w tym 1123 kobiet. W stosunku do trzeciego kwartału ubiegłego roku liczby te spadły odpowiednio o (110 osób - o 4,1 % w tym 24 kobiety – o 2,2%). Wg stanu na 31 grudnia 2010r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Limanowej zarejestrowane były 2027 osób z prawem do zasiłku co stanowiło 21,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Tabela 9. Bezrobotni z prawem do zasiłku zarejestrowani w poszczególnych miesiącach I-XII 2010r.

Miesiące	Bezrobotni zarejestrowani ogółem	Bezrobotni zarejestrowani z prawem do zasiłku	w tym kobiety
styczeń	996	420	144
luty	734	245	73
marzec	830	200	63
kwiecień	698	176	65
maj	832	185	71
czerwiec	690	154	59
lipiec	948	184	82
sierpień	815	184	110
wrzesień	1038	224	121
październik	909	225	110
listopad	840	218	116
grudzień	981	362	109
ogółem	10311	2777	1123

Wykres 14. Napływ i odpływ w 2010r. i 2009r.

Jak wynika z powyższych danych w 2010 roku zarejestrowało się w Powiatowym Urzędzie Pracy w Limanowej o 577 osób więcej niż 2009 roku, w tym samym okresie wyłączono z ewidencji 9671 osób bezrobotnych (o 1759 osób) więcej.

Odpływ osób bezrobotnych w 2010 r.

W ciągu roku 2010r. z ewidencji wyłączono ogółem 9671 osób bezrobotnych (w stosunku o roku poprzedniego wzrost o 1759 osób t.j. o 22,3%). Najwięcej osób wyłączono z powodu: podjęcia pracy - 5180 osób tj. 53,6% ogółu wyłączonych, w tym: pracy niesubsydiowanej - 3660 osób - 37,8 %, pracy subsydiowanej - 1520 osoby – 15,7%, niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy - 1635 osób – 16,9%, rozpoczęcie szkolenia – 875 osób – 9,0%, rozpoczęcie stażu – 1010 osób – 10,4%, dobrowolna rezygnacja ze statusu osoby bezrobotnej – 571 osoby – 5,9%.

W 2010 roku oprócz większej ilości osób rejestrujących się w tutejszym urzędzie, zwiększyła się też liczba osób podejmujących pracę. W stosunku do roku 2009 pracę podjęło o 1191 osób więcej (3898 – rok 2009 i 5180 – rok 2010). W kwietniu 2010 zrównoważyła się liczba rejestrujących się w urzędzie i podejmujących pracę (698 osób). Na liczbę osób podejmujących zatrudnienie miały wpływ skuteczne działania PUP oraz ilość środków finansowych przeznaczonych na aktywizację bezrobotnych. Szczegółowe dane nt odpływu bezrobotnych z rejestru PUP zawiera tabela 10.

Tabela 10. Odpływ bezrobotnych z terenu powiatu limanowskiego za 2010r. i 2009r.

Wyszczególnienie		Ogółem	rok 2010 rok 2009
Odpływ bezrobotnych	2009	7912	122,3
	2010	9671	
- Podjęcie pracy	2009	3989	129,8
	2010	5180	
Podjęcie pracy niesubsydiowanej	2009	2846	128,6
	2010	3660	
Podjęcie pracy subsydiowanej	2009	1143	133,0
	2010	1520	
prace interwencyjne	2009	247	117,4
	2010	290	
roboty publiczne	2009	73	161,6
	2010	118	
działalność gospodarcza	2009	576	126,7
	2010	730	
refundacja kosztów zatrudnienia bezrobotnego	2009	246	155,3
	2010	382	
inne	2009	1	X
	2010	0	
- Rozpoczęcie szkolenia	2009	669	130,8
	2010	875	
- Rozpoczęcie stażu	2009	818	123,5
	2010	1010	
- nie potwierdzenie gotowości	2009	1635	94,9
	2010	1553	
- Dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego	2009	383	149,1
	2010	571	
- Odmowa bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub uczestnictwa w aktywnych programach rynku pracy	2009	104	87,5
	2010	91	
- podjęcie nauki	2009	45	124,4
	2010	56	
- ukończenie 60/65 lat	2009	13	130,8
	2010	17	
- nabycie praw emerytalnych lub rentowych	2009	52	190,4
	2010	99	
- nabycie praw do świadczeń przedemerytalnych	2009	32	146,9
	2010	47	

Aktywne programy i instrumenty rynku pracy

Opis wybranych instrumentów i usług świadczonych przez PUP w Limanowej celem aktywizacji osób bezrobotnych

Szkolenie to pozaszkolne zajęcia mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia.

Tabela 11. Wybrane kategorie osób, które wzięły udział w szkoleniach w 2010 r.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych	Udział bezrobotnych z poszczególnych kategorii do ogólnej liczby bezrobotnych udział w szkoleniach w %
Ogółem	875	-
Kobiety	236	27,0
Do 25 roku życia	284	32,5
Długotrwale bezrobotni	280	32,0
Powyżej 50 roku życia	97	11,1
Bez kwalifikacji zawodowych	78	8,9
Bez doświadczenia zawodowego	224	25,6
Bez wykształcenia średniego	453	51,8
Zamieszkałe na wsi	725	82,9
Samotnie wychowujące dziecko do lat 18	12	1,4

W okresie od 01.01.2010 r. do 31.12.2010 r. Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej skierował na szkolenia 875 osób bezrobotnych. W ramach szkoleń grupowych skierowano 657 osób, natomiast w ramach szkoleń w toku indywidualnym skierowano 218 osób. Wśród bezrobotnych, które wzięły udział w szkoleniach, aż 82,9 % posiadało miejsce zamieszkania na wsi. Duży był również udział osób w wieku do 25 roku życia – 32,5%, długotrwale bezrobotnych oraz osób bez wykształcenia średniego - 51,8 %, a także bez doświadczenia zawodowego – 26 %.

Tabela 12. Wybrane kierunki szkoleń indywidualnych i grupowych oraz liczba osób bezrobotnych skierowanych na szkolenia w 2010 r.

Lp.	Nazwa szkolenia	Liczba skierowanych osób bezrobotnych
Wybrane kierunki szkoleń indywidualnych cieszących się największym zainteresowaniem wśród osób bezrobotnych		
1.	Przygotowujące do egzaminu na prawo jazdy kat. C	72
2.	Operator sprzętu ciężkiego, w tym: operator koparko-ładowarki wszystkie typy kl. III, operator koparki jednoznaczyniowej do 0,8 m ³ kl. III, operator ładowarki jednoznaczyniowej do kl. III, operator spycharki do 110 kW kl. III, operator skraparki do nawierzchni bitumicznych kl. III, operator równiarki do 110 kW kl. III, operator pompy do mieszanki betonowej wszystkie typy kl. III, operator zagęszczarek i ubijaków wibracyjnych kl. III, operator maszyn do produkcji mieszanek betonowych do 60 m ³ /h kl. III, operator ładowarki jednoznaczyniowej do 5 m ³ kl. II,	62
3.	Przygotowujące do egzaminu na prawo jazdy kat. E do kat. C	19
4.	Kwalifikacja wstępna przyspieszona dla prawa jazdy kat. C lub kat. D	11
5.	Spawacz, w tym: spawacz MAG-135, spawacz TIG-141, spawacz elektryczno-gazowy, spawacz elektryczny i MAG-135, spawacz TIG i MAG-135, spawacz MAG-136	10
6.	Przygotowujące do egzaminu na prawo jazdy kat. D z kat. B lub kat. C	7
7.	Florystyka, w tym: florystyka z obsługą kas fiskalnych, florysta-designer, florystyka z modułem kwiatowej dekoracji wnętrz	7
Wybrane kierunki szkoleń grupowych cieszących się największym zainteresowaniem wśród osób bezrobotnych		
1.	ABC przedsiębiorczości	451
2.	Florystyka w tym: z obsługą kas fiskalnych, z modułem kwiatowej dekoracji wnętrz	35
3.	Kierowca wózków jezdniowych podnośnikowych	25
4.	Sprzedawca z obsługą komputera i kas fiskalnych	20
5.	Księgowość komputerowa	15
6.	Operator koparko-ładowarki wszystkie typy kl. III	15

Wybór kierunków szkoleń grupowych został dokonany na podstawie diagnozy potrzeb szkoleniowych osób uprawnionych do szkolenia oraz diagnozy zapotrzebowania na zawody, specjalności i kwalifikacji na lokalnym rynku pracy.

Refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego. Starosta ze środków Funduszu Pracy może zrefundować podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą koszty wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy o ile spełnia warunki określone w ustawie o promocji zatrudnienia oraz przepisach wykonawczych, jak również zatrudni na tym stanowisku skierowanego bezrobotnego przez co najmniej 2 lata. Maksymalna wysokość wsparcia wynosi 6-cio krotność przeciętnego wynagrodzenia, obowiązującego w dniu składania wniosku.

W 2010 r. podpisano **330** umów w sprawie refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. W ramach tych umów do pracy skierowano **382 osoby**.

Staż służy nabyciu przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Z tej formy aktywizacji mogą skorzystać:

- bezrobotni do 25 roku życia,
- bezrobotni, w okresie 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej, którzy nie ukończyli 27 roku życia,
- bezrobotni długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego albo kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego
- bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia,
- bezrobotni niepełnosprawni

W 2010 roku na staż skierowano 1010 osób, o 23,5% (tj. o 192 osoby) wzrosła liczba osób skierowanych do odbycia stażu w porównaniu z rokiem 2009r.

Inną formą aktywizacji osób bezrobotnych jest przyznanie **jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej**, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa, w związku z podejmowaną działalnością w wysokości nie wyższej jednak niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia. Jest to forma pomocy ciesząca się dużą popularnością wśród beneficjentów.

W 2010r. **730 osoby** otrzymało tą formę wsparcia, było to o 26,7% (t.j. 154 osoby) więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego .

Prace interwencyjne - jest to zatrudnienie osoby bezrobotnej przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej z PUP i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy), tj.: bezrobotni do 25 roku życia, bezrobotni długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego, albo kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, bezrobotni powyżej 50 roku życia, bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego, bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia, bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia, bezrobotni niepełnosprawni. W 2010 roku z tej formy wsparcia skorzystało w 2010r. **290** osób.

Roboty publiczne - oznaczają zatrudnienie bezrobotnego przy wykonywaniu prac organizowanych przez gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką:

ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków. Na tej podstawie starosta zwraca pracodawcy część kosztów poniesionych na wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych. W 2010r. skierowano do wykonywania robót publicznych **118** osób.

Realizacja aktywnych programów z podaniem wybranych kategorii bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2010 roku jest przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 13. Realizacja aktywnych programów z podaniem wybranych kategorii bezrobotnych, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2010 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Do 25 roku życia	Powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
Prace interwencyjne	290	133	25	130
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	730	183	44	239
Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego	382	163	18	115
Staże	1010	756	28	363
Szkolenie	875	284	97	280
Roboty publiczne	118	12	45	78
Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem	1	1	-	-
Ogółem	3406	1532	257	1205

W 2010 roku najwięcej osób do 25 roku życia skorzystało z możliwości odbycia stażu u pracodawcy (756 osób) oraz ze szkoleń (284 osoby). Osoby powyżej 50 roku życia najczęściej kierowane były na szkolenia oraz do wykonywania robót publicznych. Z osób, które otrzymały środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej było 239 osób długotrwale bezrobotnych, a 44 osoby były w wieku powyżej 50 r. życia.

Na aktywizację osób bezrobotnych w 2010r. PUP pozyskał 28 360 200 zł, w tym 6 738 500 zł stanowiły środki z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu „Droga do sukcesu” (Poddziałanie 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013).

Wychodząc naprzeciw problemom osób bezrobotnych z terenu powiatu limanowskiego Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej w 2010 roku złożył do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej łącznie 7 wniosków o przyznanie dodatkowych środków z „rezerwy” Ministra. W ten sposób Urząd pozyskał dodatkowe środki w wysokości 8 160 400 złotych na realizację programów aktywizacji osób bezrobotnych z terenu powiatu limanowskiego. Wsparciem w ramach programów objęto łącznie 869 osób.

Poniższa tabela zawiera informacje nt wszystkich programów finansowanych ze środków „rezerwy” Ministra Pracy i Polityki Społecznej realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej w 2010 roku.

Tabela 14. Realizacja programów finansowanych ze środków „rezerwy” Ministra Pracy i Polityki Społecznej realizowanych przez PUP w Limanowej w 2010 r.

L.p	Nazwa Programu	Formy wsparcia	Kwota przyznana	Liczba osób
1	Program aktywizacji zawodowej osób do 30 roku życia	staże	246 200	112
		szkolenia	41 000	99
		jednorazowe środki	1 795 900	100
		doposażenia	720 000	40
		ogółem	2 803 100	351
2	Program zwiększający aktywność zawodową osób w wieku 45/50 plus	staże	6 500	2
		jednorazowe środki	432 000	24
		doposażenia	378 000	21
		ogółem	816 500	47
3	Program związany z aktywizacją osób bezrobotnych na terenach, na których miały miejsce klęski żywiołowe	roboty publiczne	288 500	42
		ogółem	288 500	42
4	Program dla osób korzystających ze środków na rozwój małej i średniej przedsiębiorczości	jednorazowe środki	1 888 000	106
		doposażenia	1 314 000	73
		ogółem	3 202 000	179
5	Program na rzecz osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy określonych w art.49	staże	208 300	203
		jednorazowe środki	556 000	31
		doposażenia	286 000	16
		ogółem	1 050 300	250
razem			8 160 400	869

Pośrednictwo Pracy

Pośrednictwo pracy jest realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy zgodnie ze standardami usług rynku pracy i polega w szczególności na udzielaniu pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych oraz pozyskiwaniu i upowszechnianiu ofert pracy,

Kolejna tabela przedstawia liczbę ofert pracy zgłoszonych do PUP przez pracodawców powiatu limanowskiego oraz zamiejscowych.

Tabela 15. Liczba pozyskanych ofert pracy za 2010r. i 2009r.

Wyszczególnienie	Zgłoszone oferty pracy			
	Ogółem	Subsydiowane	Zwykłe	Zamiejscowe
Rok 2009	2125	1423	702	240
Rok 2010	2731	1816	915	251

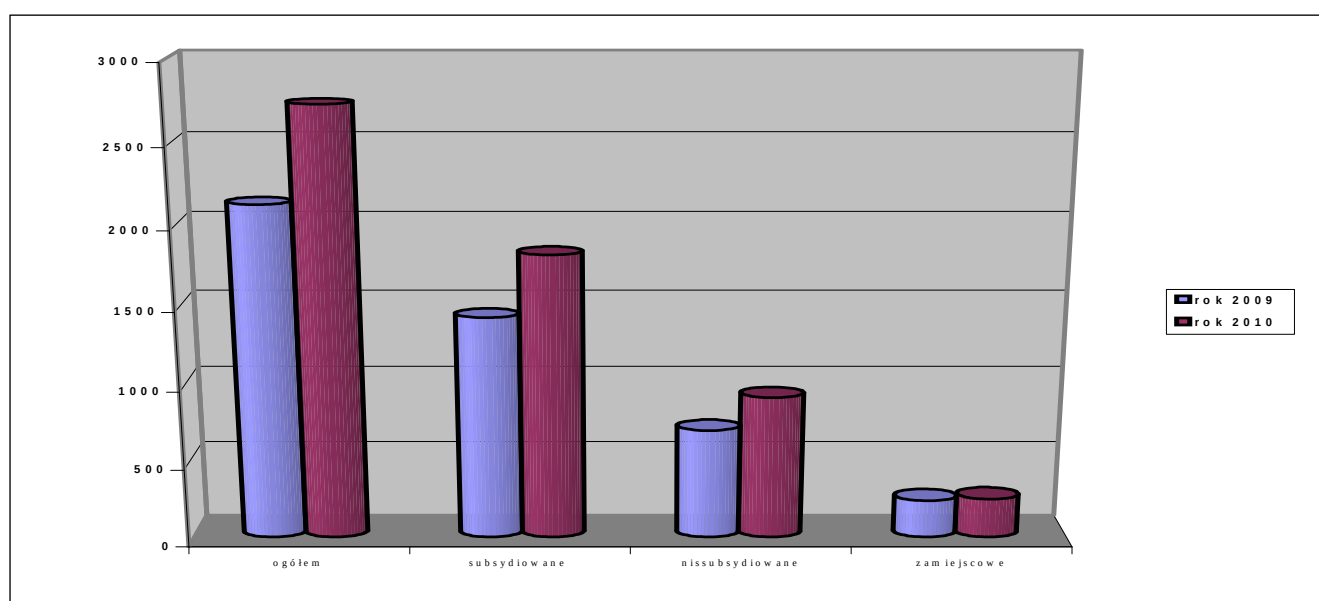
W 2010r. do Powiatowego Urzędu Pracy wpłynęło 2731 ofert pracy. Nastąpił wzrost o 28,5% ofert (tj. o 606 ofert) w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego. Wśród zgłoszonych wolnych miejsc pracy 66,5% to oferty subsydiowane (tj. 1816 ofert). W analogicznym okresie roku ubiegłego oferty subsydiowane stanowiły 67% ogółu ofert (tj. 1423 ofert). Duży udział ofert subsydiowanych w ogólnej liczbie zgłaszanych ofert spowodowany jest faktem, iż Urząd dysponował

większą pulą środków na aktywizację osób bezrobotnych i wspieranie pracodawców tworzących nowe miejsca pracy, co spowodowało wzrost liczby miejsc pracy subsydiowanej.

Ofert pracy mogłoby być więcej ale wielu pracodawców zatrudnia również osoby bezrobotne nie korzystając z pośrednictwa urzędu. Dodać należy, że osoby z prawem do zasiłku, podejmujące pracę bez skierowania urzędu pracy mogą ubiegać się później o dodatek aktywizacyjny.

Z kolei osoby bezrobotne podejmujące pracę za pośrednictwem urzędu pracy (skierowane przez PUP do pracy) mogą liczyć na częściową refundację kosztów przejazdu (jeżeli dojeżdżają do pracy) lub zakwaterowania (jeżeli czas dojazdu tam i powrotem przekracza 3 godziny dziennie).

Wykres 15. Oferty zgłoszone w 2009r. i 2010r., wg kategorii

Zgłoszone oferty dotyczyły głównie następujących zawodów:

- sprzedawca -203
- robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 165
- robotnik budowlany -144
- robotnik gospodarczy – 120
- magazynier – 103
- ślusarz – 54
- archiwista zakładowy -51
- kierowca samochodu ciężarowego –38
- pomoc kuchenna – 31
- robotnik drogowy - 25
- pomoc laboratoryjna – 2

Oferty pracy spoza terenu powiatu limanowskiego stanowiły 9,2% wszystkich ofert zgłoszonych w 2010 roku. Największy udział wśród ofert z terenu powiatu limanowskiego stanowiły oferty pracy z Miasta Limanowa – 1784 tj. 65,3 %, najmniej z Gminy Niedźwiedz – 140 tj. 3,8 % .

Oferty EURES

EURES to sieć współpracy publicznych służb zatrudnienia i ich partnerów na rynku pracy, wspierającą mobilność w dziedzinie zatrudnienia na poziomie międzynarodowym i transgranicznym, w krajach Unii Europejskiej oraz Norwegii, Islandii i Szwajcarii. EURES umożliwia osobom poszukującym pracy i pracodawcom dostęp do informacji oraz doradztwa.

W 2010 roku wpłynęły 144 oferty pracy z 1449 miejscami pracy za granicą tj. o 30 ofert więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Oferty były dostępne dla osób bezrobotnych na stronie internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej oraz na tablicy ogłoszeń, a także u pośrednika zajmującego się EURESem..

Oferty te napłynęły z następujących krajów: Wielka Brytania, Irlandia, Holandii, Norwegii, Francji, Cypru, Szwecji, Niemiec, Estonii, Danii, Hiszpanii, Szwajcarii, Czech, Włoszech, Belgii, Słowenii. Zawodami, na które zgłaszano zapotrzebowanie za granicą w 2010 roku były: kelner/kelnerka, konserwator, pokojówka, kucharz, spawacze, pracownicy sezonowi, pracownicy leśni, magazynier, lekarze, elektrycy, rzeźnicy – wykrawacze, elektrycy, kierowca C+E, szwaczki, stolarze. Zainteresowanie tego typu ofertami wśród osób bezrobotnych jest duże.

Poradnictwo zawodowe

Doradca Zawodowy udziela pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia uwzględniając możliwości psychofizyczne i sytuację życiową klientów, a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego.

Doradcy zawodowi świadczą usługi w zakresie:

- ⇒ zdobycia informacji o rzeczywistych, a nie tylko wymarzonych predyspozycjach zawodowych klientów;
- ⇒ pomocy w sprecyzowaniu celów i wybrania zawodu lub kierunku kształcenia przez osoby;
- ⇒ przekazywania informacji o współczesnym rynku pracy, pracodawcach, instytucjach doradczych;
- ⇒ zapoznawania z metodami efektywnego poszukiwania pracy (autoprezentacja, sporządzanie dokumentów aplikacyjnych, treningi rozmów kwalifikacyjnych);
- ⇒ zapoznawania z możliwościami wykorzystania Internetu w poszukiwaniu zatrudnienia;
- ⇒ doradztwo w określaniu wymagań dotyczących stanowiska pracy zgłoszonego w ofercie pracy;
- ⇒ określenia predyspozycji do wykonywania poszczególnych zawodów, przy użyciu wybranych metod i narzędzi (takich jak testy umiejętności i preferencji zawodowych – m. in. Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych, Kwestionariusz Uzdolnień Przedsiębiorczych);
- ⇒ udzielania informacji i porad osobom, które chcą rozpocząć własną działalność gospodarczą;
- ⇒ kierowanie na specjalistyczne badania psychologiczne i lekarskie umożliwiające wydanie opinii o przydatności zawodowej.

FORMY ŚWIADCZENIA USŁUG W ZAKRESIE PORADNICTWA ZAWODOWEGO:

Rozmowa wstępna

W sytuacji pierwszego kontaktu z bezrobotnym lub poszukującym pracy doradca zawodowy przeprowadza rozmowę wstępną, w celu pozyskania informacji o jego sytuacji zawodowej, potrzebach i oczekiwaniach, które służą do ustalenia potrzeby udzielenia dłuższej, co najmniej dwuetapowej porady indywidualnej, porady grupowej lub innej usługi rynku pracy.

Porada indywidualna

To proces w którym doradca zawodowy i klient pracują wspólnie nad świadomym i samodzielnym podjęciem przez klienta decyzji dotyczących drogi rozwoju zawodowego oraz nad dostosowaniem swoich kwalifikacji i oczekiwań się do wymogów rynku pracy.

Porada grupowa

To zajęcia warsztatowe prowadzone pod kierunkiem doradcy zawodowego, który poprzez realizację określonego programu stymuluje grupę w działaniach zmierzających do uzyskania podjętych celów. Zajęcia odbywają się w małych grupach (8-16 osób) przy zastosowaniu aktywizujących technik pracy. Czas ich trwania uzależniony jest od przyjętego programu. Warsztaty realizowane są cyklicznie.

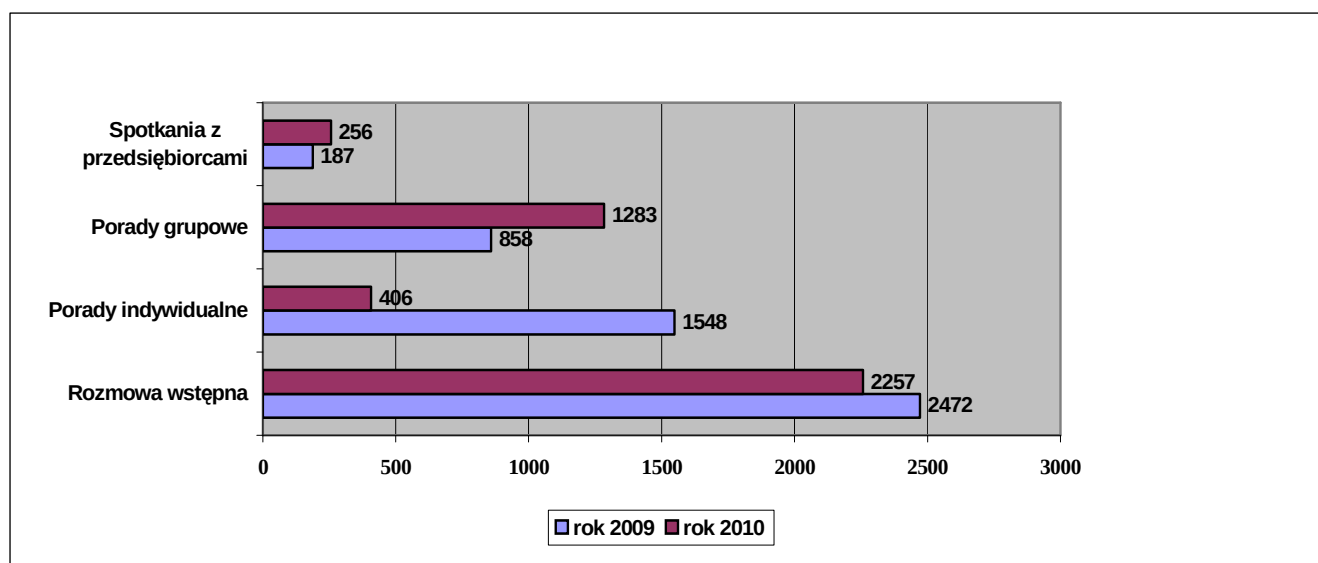
Informacja zawodowa

Indywidualna lub grupowa polega na przekazywaniu klientom informacji: o rynku pracy, formach aktywizacji zawodowej, zawodach.

Tabela 16. Liczba osób uczestniczących w zorganizowanych poradach zawodowych w 2009 i 2010r.

Wyszczególnienie	Ilość osób objętych wsparciem	
	rok 2009	rok 2010
Rozmowa wstępna	2472	2257
Porady zawodowe indywidualne	1548	406
Porady zawodowe grupowe	858	1283
Spotkania z przedsiębiorcami	187	256

Wykres 16. Formy poradnictwa zawodowego w 2009r. i 2010r.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie standardów usług rynku pracy, określającym warunki pierwszego kontaktu bezrobotnych z doradcą zawodowym w 2010 roku przeprowadzono 2257 rozmów wstępnych mających na celu ustalenie i pozyskanie informacji o sytuacji zawodowej, potrzebach i oczekiwaniach osób korzystających z Poradnictwa Zawodowego. W związku z tym spadła liczba udzielonych porad indywidualnych, które są kontynuacją procesu doradczego. W 2010 roku w porównaniu do roku poprzedniego znacznie zwiększyła się liczba osób którzy zostali objęci wsparciem w postaci porady zawodowej grupowej (o 425 osób), a także liczba przedsiębiorców, którzy wzięli udział w spotkaniach organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy.

Indywidualny Plan Działania

Indywidualny Plan Działania (IPD) to osobisty program poszukiwania pracy przygotowany przy współpracy osoby bezrobotnej i poszukującej pracy z pośrednikiem pracy, doradcą zawodowym, specjalistą ds. szkoleń czy też liderem Klubu Pracy. IPD polega na ustaleniu z pozostającym bez pracy szeregu działań dostosowanych do jego sytuacji osobistej i lokalnego rynku pracy. Efektem podjętych działań jest zatrudnienie osoby, podjęcie przez nią działalności gospodarczej lub innej pracy zarobkowej.

W ciągu roku 2010r. dla 1202 bezrobotnych oraz 11 osób poszukujących pracy rozpoczęli realizację indywidualnych planów działania, 627 osób wśród bezrobotnych oraz 9 osób wśród poszukujących pracy pomyślnie zakończyli IPD t.j. podjęli zatrudnienie lub samozatrudnienie.

Dodatek aktywizacyjny

Dodatek aktywizacyjny przysługuje bezrobotnemu, który posiada prawo do zasiłku, a jednocześnie z własnej inicjatywy podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, albo został skierowany przez urząd pracy. Dodatek aktywizacyjny przysługuje w wysokości 50 % zasiłku dla bezrobotnych, przez połowę okresu, w jakim przysługiwałby bezrobotnemu zasiłek.

Tabela 17. Liczba przyznanych dodatków aktywizacyjnych w 2009r. i 2010r.

Wyszczególnienie	Dodatki aktywizacyjne w 2009 r.		Dodatki aktywizacyjne w 2010r.	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
	333	108	465	133

Liczba przyznanych dodatków aktywizacyjnych w 2010r. była wyższa o 39,6% (tj. o 132 osoby) w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego.

Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy:

Polega na przygotowaniu bezrobotnych i poszukujących pracy do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu zatrudnienia, w szczególności poprzez:

- 1) uczestnictwo w szkoleniu z zakresu umiejętności poszukiwania pracy;
- 2) uczestnictwo w zajęciach aktywizacyjnych;

Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy jest udzielana przez powiatowe urzędy pracy w ramach Klubów Pracy.

Szkolenia z zakresu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy w Klubie Pracy:

Szkolenia przeznaczone są dla osób bezrobotnych lub poszukujących pracy, w tym w szczególności dla osób, które:

- nie posiadają doświadczenia w poszukiwaniu zatrudnienia,
- utraciły motywację do poszukiwania pracy w związku z długotrwałym niepowodzeniem w jej poszukiwaniu,
- chcą powrócić na rynek pracy po długim okresie braku aktywności zawodowej.

W trakcie szkolenia uczestnicy zdobywają wiedzę z zakresu rynku pracy, autoprezentacji, rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą, sporządzania dokumentów aplikacyjnych, aktywnego poszukiwania pracy oraz z zakresu aktywizacji zawodowej. Szkolenia trwają przez okres trzech tygodni. Osoby bezrobotne, które ukończą szkolenie otrzymują zaświadczenie o ukończeniu

szkolenia. Zajęcia odbywają się w grupach 8-14 osobowych i są prowadzone przez Lidera Klubu Pracy. Osobom bezrobotnym w okresie odbywania szkolenia przysługuje stypendium., a tym które dojeżdżają na szkolenie przysługuje zwrot kosztów przejazdu.

Zajęcia aktywizacyjne w Klubie Pracy

Zajęcia aktywizacyjne dotyczą szczegółowych zagadnień przydatnych osobom bezrobotnym lub poszukującym pracy w uzupełnieniu ich wiedzy i umiejętności potrzebnych do aktywnego poszukiwania pracy. Zajęcia odbywają się w grupach 8-16 osobowych i są prowadzone przez Lidera Klubu Pracy. W zależności od tematyki trwają 1-5 dni. Osoby, uczestniczące w zajęciach otrzymują zaświadczenie o ukończeniu tych zajęć. Podczas zajęć uczestnicy poznają między innymi:

- podstawowe zagadnienia dotyczące rynku pracy,
- zdobywają wiedzę z zakresu metod poszukiwania pracy oraz z zakresu tworzenia dokumentów aplikacyjnych
- autoprezentacji, rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą.

Tabela 18. Wykaz zorganizowanych szkoleń oraz zajęć aktywizacyjnych w Klubie Pracy w latach 2009-2010

Wyszczególnienie	Szkolenia w ramach Klubu Pracy		Zajęcia aktywizacyjne w ramach Klubu Pracy	
	2009	2010	2009	2010
Ilość edycji	6	5	14	32
Ilość uczestników szkoleń/ zajęć	81	70	179	370

W 2010 r. w zajęciach aktywizacyjnych uczestniczyło 370 osoby (w tym 84 kobiety), procentowy udział poszczególnych kategorii osób (w stosunku do ogólnej liczby uczestników) przedstawia się następująco: w wieku 35–44 lata - 28,8%, z wykształcenia zasadniczego zawodowego, gimnazjalne i poniżej - 36,5 %, ze stażem pracy - poniżej 5 lat - 55,8 %, czas pozostawania bez pracy powyżej 12 miesięcy - 83,7 %. Podane liczby i procenty świadczą o tym, że urząd pracy dokłada

wszelkich starań, aby aktywizować w szczególności bezrobotnych z grup najbardziej zagrożonych bezrobociem zmotywować do poszukiwania pracy a w efekcie do jej podjęcia.

Informacja o stanie realizacji projektu systemowego „Droga do sukcesu” realizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej w ramach Poddziałania 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki za rok 2010 r.

1. CEL PROJEKTU

Za główny cel projektu przyjęto aktywizację zawodową osób bezrobotnych z powiatu limanowskiego. Cele szczegółowe zmierzały do poprawy zdolności adaptacyjnych uczestników projektu, wypracowania postaw nakierowanych na rozwój osobisty, samorealizację, samokształcenie oraz wyrównanie ich szans na rynku pracy poprzez udzielenie im pomocy w powiększeniu i wykorzystaniu ich potencjału ludzkiego, w celu znalezienia i utrzymania zatrudnienia.

2. ADRESACI PROJEKTU

Projekt był skierowany do osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Limanowej, znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, ze względu na występowanie pewnych barier grupowych bądź indywidualnych utrudniających im znalezienie lub utrzymanie zatrudnienia. Priorytetowo były traktowane: osoby młode poniżej 24 roku życia, osoby długotrwale bezrobotne, osoby niepełnosprawne, osoby z terenów wiejskich, osoby starsze po 50 roku życia.

3. REKRUTACJA UCZESTNIKÓW DO PROJEKTU PROWADZONA W 2010 ROKU

W 2010 roku do projektu „Droga do sukcesu” przystąpiło 1280 osób należących do następujących grup bezrobotnych: 402 osoby długotrwale bezrobotne, 1045 osób z terenów wiejskich, 528 osób mieszczących się w przedziale wiekowym 15-24 lata, 141 osób powyżej 50 roku życia oraz 49 osób niepełnosprawnych. Od początku realizacji projektu tj. 01.04.2008 r. wzięło w nim udział 2897 osób.

4. REALIZACJA RZECZOWA PROJEKTU W 2010 ROKU

W 2010 roku poradnictwem zawodowym objęto 1280 osób, które wzięły udział w poradach grupowych, z czego 308 osób objęto Indywidualnym Planem Działań. Byli to uczestnicy projektu, którzy w ocenie doradcy zawodowego wymagali szczególnego wsparcia. Z usługi pośrednictwa pracy skorzystało 1036 osób. W 2010 roku do odbycia stażu skierowano 514 osób, spośród których staż ukończyło 465 osób. Zgodnie z harmonogramem realizacji projektu w 2010 r. zawarto 214 umów o przyznanie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Na szkolenia o tematyce: „ABC przedsiębiorczości”; „Florystyka z obsługą kasy fiskalnej”; „Fryzjer-stylista”; „Kierowca wózków jezdniowych podnośnikowych”; „Organizator agrobiznesu”; „Specjalista ds. Kadr i płac”; „Sprzedawca z obsługą komputera i kasy fiskalnej”; „Cukiernik”; „Opiekunka dziecięca domowa”; „Robotnik gospodarczy – konserwator”; „Organizator agrobiznesu”, skierowano 537 osób. Zorganizowano szkolenia zarówno grupowe jak i w toku indywidualnym. Spośród uczestników szkoleń 533 osoby ukończyły je z pozytywnym wynikiem zdobywając nową wiedzę i uprawnienia potwierdzone zaświadczeniami i certyfikatami.

5. WYDATKI PROJEKTU W 2010 ROKU

Na wszystkie działania realizowane w ramach projektu „Droga do sukcesu” w 2010 roku poniesiono wydatki ogółem w kwocie 7 488 231,62 zł. Na organizację i przeprowadzenie szkoleń przeznaczono kwotę w wysokości 498 614,93 zł. Z tytułu wypłaty stypendiów szkoleniowych poniesiono wydatki w kwocie 340 483,03 zł. Dokonano też zwrotu kosztów badań lekarskich na kwotę 8 319,98 zł oraz zrefundowano koszty dojazdu na miejsce szkolenia w wysokości 86 399,80 zł. Przyznano też

jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej na łączną kwotę 3 829 400,00 zł. Poniesiono też koszty z tytułu wypłaty stypendiów stażowych w wysokości 2 708 116,88 zł. W roku 2010 przeprowadzono też badanie ewaluacyjne projektu, na które przeznaczono kwotę 16 897,00 zł.

Informacja o stanie realizacji projektu „Dobra rada” realizowanego w ramach Poddziałania 6.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w 2010 roku

Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej od dnia 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2012r. realizuje II edycję projektu „Dobra rada” w ramach Poddziałania 6.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Działania projektu współfinansowane są ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

1. CEL PROJEKTU i ADRESACI PROJEKTU

Celem projektu jest utrzymanie standardów usług rynku pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Limanowej. Cele szczegółowe projektu to: utrzymanie standardu zatrudnieniowego pośredników pracy i doradców zawodowych (cel 1) oraz doskonalenie kwalifikacji zawodowych pracowników realizujących usługi rynku pracy (cel 2). Cel 1-szy realizowany jest poprzez kontynuację zatrudnienia 2 doradców zawodowych oraz 1 pośrednika pracy. Do realizacji 2-go celu w projekcie przewidziano szkolenia i kursy z zakresu pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń oraz prowadzenia Klubów Pracy. W projekcie bierze udział **19** kluczowych pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej: 6 doradców zawodowych, 10 pośredników pracy, 2 specjalistów ds. rozwoju zawodowego, 1 Lider Klubu Pracy.

2. FORMY WSPARCIA REALIZOWANE W PROJEKCIE

- ▶ prowadzeniu akcji promującej usługi pośrednictwa pracy oraz poradnictwa zawodowego
- ▶ wsparcie w postaci dofinansowania 3 stanowisk pracy: 2 doradców zawodowych oraz 1 pośrednika pracy
- ▶ szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe dla 19 kluczowych pracowników PUP

3. BUDŻET PROJEKTU

Budżet projektu na lata 2010-2012 r. wynosi **380 556,21 zł**, w tym wkład własny stanowi 15% czyli **57 083,44 zł**, z czego 11% stanowią środki JST, a 4% - środki Funduszu Pracy.

4. POSZCZEGÓLNE FORMY WSPARCIA REALIZOWANE W RAMACH PROJEKTU W 2010 R.

W 2010 r. w ramach projektu przeprowadzono następujące działania:

- prowadzono akcję promującą usługi pośrednictwa i poradnictwa zawodowego: ulotki i plakaty informacyjno-promocyjne umieszczono w budynku PUP w Limanowej, w Punkcie Obsługi Klienta w Mszanie Dolnej (od listopada 2010 roku – Lokalny Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Mszanie Dolnej), w budynku Cechu Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Limanowej, w Urzędzie Miasta i Gminy oraz innych instytucjach publicznych z terenu powiatu limanowskiego. Informacja o projekcie została zamieszczona również na stronie internetowej PUP. W sierpniu 2010r. w Kurierze Limanowskim ukazał się artykuł promujący usługi pośrednictwa pracy oraz poradnictwa zawodowego;
- wypłacano wynagrodzenia wraz z obowiązującymi dodatkami dla 2 doradców zawodowych i 1 pośrednika pracy zatrudnionych w PUP;
- 2 pracowników PUP (Lider Klubu Pracy i Specjalista ds. rozwoju zawodowego) wzięli udział w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje zawodowe.

5. POSTĘP FINANSOWY Z REALIZACJI PROJEKTU W 2010 R.

W 2010 r. w ramach projektu poniesiono wydatki w wysokości 114 672 zł, w tym wkład własny stanowił 17 231,24 zł (12 639,25 zł wyniosły wydatki na wynagrodzenie koordynatora projektu poniesione ze środków JST, natomiast z Funduszu Pracy (4 591,99 zł) sfinansowano wydruk ulotek i plakatów promocyjnych, ogłoszenie prasowe, a także częściowo zakup szkoleń). Wydatki

na wynagrodzenia doradców zawodowych i pośrednika pracy wyniosły w 2010 roku 97 280,96 zł, natomiast wydatki na organizację szkoleń dla kluczowych pracowników PUP wyniosły 3 459,80 zł.

Informacja o stanie realizacji projektu „Generacja 45+ atutem firmy – podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych powyżej 45 roku życia z terenu powiatów nowosądeckiego, gorlickiego, limanowskiego oraz Miasta Nowego Sącza” realizowanego w partnerstwie z Powiatem Nowosądeckim oraz Powiatowym Urzędem Pracy w Gorlicach w ramach Poddziałania 6.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w 2010 r.

1. CEL PROJEKTU, ADRESACI PROJEKTU

Celem projektu jest mobilizacja osób powyżej 45 roku życia pozostające bez zatrudnienia do wyższej aktywności zawodowej, zwiększenie wiary we własne możliwości oraz wyposażenie tych osób w nowe narzędzia pracy za pomocą kompleksowych programów szkoleniowych i programów aktywizacji zawodowej. Projekt skierowany jest do 250 osób pozostających bez pracy będących powyżej 45 roku życia z terenu powiatów: limanowskiego, nowosądeckiego i gorlickiego.

2. FORMY WSPARCIA REALIZOWANE W PROJEKCIE

W ramach projektu osoby zakwalifikowane do projektu mogły skorzystać z zajęć w czterech modułach:

- **moduł I** – identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia: indywidualne i grupowe spotkania z doradcą zawodowym;
- **moduł II** – warsztaty z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych: kursy języka angielskiego lub kursy obsługi komputera (do wyboru);
- **moduł III** – wsparcie psychologiczno-doradcze: zajęcia indywidualne i grupowe z psychologiem;
- **moduł IV** – specjalistyczne szkolenia zawodowe, praktyki zawodowe.

Uczestnikom szkoleń i praktyk zawodowych zapewniony został zwrot kosztów dojazdu, materiały szkoleniowe oraz stypendium.

3. WYDATKI PROJEKTU ORAZ ZARZĄDZANIE PROJEKTEM

Budżet projektu na lata 2009-2012 r. wynosi **5 302 828,00 zł**. Za finansową realizację projektu odpowiada Lider Projektu – Powiat Nowosądecki. W ramach Partnerstwa nie ma przepływów finansowych. Projektem zarządza Grupa Sterująca składająca się z przedstawicieli każdego z partnerów. Spotkania Grupy odbywają się raz w miesiącu. Podczas spotkań podejmowane są decyzje o zasadniczych kwestiach dla projektu. Grupa Sterująca odpowiedzialna jest za długoterminowe zarządzanie projektem oraz jego monitoring

4. POSZCZEGÓLNE FORMY WSPARCIA REALIZOWANE W RAMACH PROJEKTU W 2010 R.

W 2010 r. 40 osób bezrobotnych z terenu powiatu limanowskiego zostało zakwalifikowanych do udziału w projekcie. Uczestnicy projektu wzięli udział w następujących formach wsparcia:

- identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia – 40 osób;
- warsztaty z zakresu aktywnego poszukiwania pracy – 20 osób;
- kurs komputerowy dla początkujących ECDL e-obywatel – 40 osób;
- wsparcie psychologiczno-doradcze (spotkania indywidualne i sesje grupowe) – 20 osób;
- szkolenia zawodowe – 7 osób;
- praktyki zawodowe – 29 osób

Uczestnikom szkoleń i praktyk zawodowych zapewniony został zwrot kosztów dojazdu, finansowanie kosztów opieki nad osobą zależną, materiały szkoleniowe oraz stypendium.

5. LOKALNA PRACOWNIA AKTYWNOŚCI

Od początku realizacji projektu na terenie powiatu limanowskiego w budynku Starostwa Powiatowego w Limanowej (III piętro, p. 334) działa lokalna pracownia aktywności wyposażona w sprzęt informatyczny i telekomunikacyjny dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Osoby po 45 roku życia oraz osoby niepełnosprawne mają możliwość skorzystania z Internetu, wideotelefonu oraz mogą wydrukować dokumenty aplikacyjne (CV, list motywacyjny). W ramach pracowni

zatrudniony jest również animator lokalny, którego zadaniem jest wyszukiwanie ofert pracy dla osób bezrobotnych po 45 roku życia.

Inne działania realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej w 2010 roku:

1. Centrum Aktywizacji zawodowej (CAZ)

W styczniu 2010 r. ze struktur Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej wyodrębnione zostało Centrum Aktywizacji Zawodowej (CAZ). CAZ jest wyspecjalizowaną komórką organizacyjną w ramach Powiatowego Urzędu Pracy skupiającą w swoim zakresie wyłącznie aktywne działania w zakresie usług i instrumentów rynku pracy. Dzięki temu nastąpiła koncentracja podejmowanych działań ukierunkowana na klientów rynku pracy tj. osób bezrobotnych, poszukujących pracy oraz pracodawców. CAZ skupia kluczowych pracowników – pośredników pracy, doradców zawodowych oraz specjalistów ds. rozwoju zawodowego. CAZ powstał na mocy znowelizowanej ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. W ramach CAZ –u realizowane są przede wszystkim podstawowe usługi rynku pracy tj. pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, organizacja szkoleń wspierane instrumentami rynku pracy tj. pracami interwencyjnymi, robotami publicznymi, stażami, przygotowaniem zawodowymi osób dorosłych, środkami na podjęcie działalności gospodarczej czy refundacją kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy dla kierowanych bezrobotnych oraz tworzenie Indywidualnych Planów Działania dla osób bezrobotnych. Na potrzeby CAZ opracowano system identyfikacji wizualnej tj. projekt logo z określoną kolorystyką, oznakowanie pomieszczeń tabliczkami informacyjnymi oraz umieszczono informację na stronie internetowej PUP.

Celem wyodrębnienia CAZ jest większe niż dotychczas ukierunkowanie działalności Powiatowego Urzędu Pracy na realizację podstawowych usług i instrumentów rynku pracy oraz wzmocnienie prymatu działań aktywizujących nad działaniami pasywnymi. Wyodrębnienie CAZ ułatwić ma koncentrację na potrzeby coraz trudniejszych klientów. Każdy klient, który zgłosi się do Centrum Aktywizacji Zawodowej będzie objęty indywidualną pomocą specjalistów, w tym doradców zawodowych i specjalistów ds. rozwoju zawodowego lub liderów klubu pracy, którzy pomogą im w poszukiwaniu zatrudnienia, zmiany lub podniesienia swoich kwalifikacji zawodowych i efektywnego zaprezentowania się na rynku pracy. W CAZ można skorzystać z takich bezpłatnych usług jak:

- pomoc w uzyskaniu odpowiedniej pracy
- pomoc w podniesieniu lub zmianie posiadanych kwalifikacji zawodowych,
- pomoc w zbadaniu zainteresowań i uzdolnień zawodowych, dzięki tworzeniu Indywidualnych Planów Działania dla każdej osoby objętej wsparciem.
- pomoc w odkryciu w sobie cech przedsiębiorczych,
- pomoc w celu nabycia umiejętności w radzeniu sobie w poszukiwaniu zatrudnienia,
- udzielanie aktualnych informacji o sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Usługi urzędu pracy świadczone są bezpłatnie w sposób indywidualny dostosowany do potrzeb każdego klienta w warunkach zapewniających poufność prowadzonych rozmów.

W ramach CAZ utworzone zostały również **dwa Kluby Pracy**, w tym jeden w siedzibie PUP w Limanowej (budynek C- wejście prosto z parkingu) a **drugi w Mszanie Dolnej** jako zamiejscowa część CAZ, w lokalu Zespołu Szkół Techniczno Informatycznych, przy ul. Starowiejskiej 4, gdzie ma siedzibę również Lokalny Punkt Informacyjno konsultacyjny (LPIK). Klub Pracy wyposażony jest w nowoczesny niezbędny sprzęt do prowadzenia w nim zajęć z osobami bezrobotnymi; ma charakter otwarty, co oznacza, że każda osoba potrzebująca pomocy z zakresu nabywania umiejętności poszukiwania pracy będzie mogła skorzystać z pomocy lidera klubu pracy, w każdym czasie, kiedy tylko zwróci się do niego o pomoc lub zechce skorzystać z Internetu lub komputera np. celem napisania CV lub przejrzenia stron internetowych z ofertami pracy. **Osobom szukającym pomocy w Klubie Pracy są więc udostępniane:**

- komputery z dostępem do internetu, w celu redagowania dokumentów aplikacyjnych i przeglądania ofert pracy
- zasoby informacyjne przydatne w aktywnym poszukiwaniu pracy (gazety, ulotki informacyjne, materiały dydaktyczne),
- fachowe doradztwo Liderów Klubu Pracy i Doradców Zawodowych.

2. Lokalny Punkt Informacyjno – Konsultacyjny (LPIK) w Mszanie Dolnej

W dniu 16 listopada 2010 roku uruchomiono LOKALNY PUNKT INFORMACYJNO - KONSULTACYJNY (LPIK) w Mszanie Dolnej. Jest on wyspecjalizowaną komórką organizacyjną PUP w Limanowej, zlokalizowaną poza jego główną siedzibą tj. w Mszanie Dolnej. LPIK powstał dzięki staraniom Starosty Limanowskiego Jana Puchały i pozyskaniu przez Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej środków z Funduszu Pracy na mocy ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Głównym Celem utworzenia LPIK w Mszanie Dolnej jest ułatwienie dostępu do informacji i pomocy klientom PUP z terenu Miasta i Gminy Mszana Dolna oraz gminy Niedźwiedź. W LPIK prowadzona jest również rejestracja osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pośrednictwo pracy dla zarejestrowanych bezrobotnych.

Realizacja zadań w LPIK w Mszanie Dolnej nie oznacza zaprzestania realizacji takich samych zadań w siedzibie Powiatowego Urzędu Pracy. Nowa możliwość dostępu do pomocy na terenie gminy nie jest powielaniem działań realizowanych przez powiatowy urząd pracy bowiem działania podejmowane w LPIK wobec osoby zgłaszającej się po informacje czy w celu rejestracji są równoważne z działaniami podejmowanymi w głównej siedzibie PUP i nie będą wymagały powtarzania.

Uruchomienie Lokalnego Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego usprawnia przepływ informacji, ułatwi osobom bezrobotnym dostęp do informacji o instrumentach i usługach świadczonych przez PUP na rzecz osób bezrobotnych, poszukujących pracy oraz pracodawców, jak również o ofertach pracy będących w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy. W budynku, gdzie ma siedzibę Lokalny Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Mszanie Dolnej działa też KLUB PRACY, gdzie organizowane są zajęcia aktywizacyjne dla miejscowych bezrobotnych oraz udzielane będą porady zawodowe dla wszystkich, którzy wymagać będą pomocy doradców zawodowych.

3. Samorządowa Elektroniczna Platforma Informacyjna (SEPI) oraz INFOKIOSKI

Samorządowa Elektroniczna Platforma Informacyjna (SEPI) - to kompleksowe rozwiązanie informatyczne umożliwiające podmiotom administracji samorządowej bezpieczny i natychmiastowy dostęp do niezbędnych informacji.

W 2010 roku Starosta Limanowski wraz z Powiatowym Urzędem Pracy w Limanowej podjął działania zmierzające do wdrożenia narzędzia informatycznego, jakim jest SEPI. W ramach tych działań podpisano umowę partnerską o współpracy ze wszystkimi Ośrodkami Pomocy Społecznej w powiecie limanowskim i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, a następnie opracowano i złożono do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej wnioski o dofinansowanie tego przedsięwzięcia. Kwota dofinansowania wyniosła 441 tys. zł.

Celem projektu jest umożliwienie elektronicznej wymiany informacji o wspólnych klientach pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy w Limanowej a Ośrodkami Pomocy Społecznej w gminach powiatu limanowskiego i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. SEPI umożliwia stronom porozumienia bezpieczny i natychmiastowy dostęp do informacji o osobach zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy i korzystających z pomocy opieki społecznej lub Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Projekt usprawnia wymianę informacji o danym kliencie i uzyskanie niezbędnego zaświadczenia bez konieczności osobistej wizyty w Urzędzie Pracy osoby ubiegającej się o określone zaświadczenie.

W chwili obecnej prace związane z montowaniem sprzętu i sieci informatycznej w ośrodkach pomocy społecznej są już zakończone. Pracownicy odpowiedzialni za pozyskiwanie i wydawanie zaświadczeń zarówno ze strony PUP w Limanowej, jak i GOPS-ów i MOPS-ów zostali odpowiednio przeszkoleni i są wyposażeni w podpisy kwalifikowane. W dniu 30 grudnia 2010r. nastąpiło oficjalne zakończenie wdrażania systemu. W 2011 roku system zaczął funkcjonować w większości Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie powiatu limanowskiego.

W ramach tego systemu została również uruchomiona aplikacja „zdalnej rejestracji”, co oznacza, że osoba może rozpocząć proces rejestracji jako osoba bezrobotna za pomocą Internetu, korzystając z tej aplikacji. Po wprowadzeniu podstawowych danych system wskaże termin głoszenia się w Urzędzie Pracy celem zakończenia procesu rejestracji i złożenia podpisów na stosownych dokumentach.

Infokioski mają na celu ułatwienie osobom bezrobotnym dostępu do informacji o instrumentach i usługach świadczonych przez PUP na rzecz osób bezrobotnych, poszukujących pracy oraz pracodawców, jak również o ofertach pracy będących w dyspozycji PUP. Zostały one zakupione przez Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej ze środków Funduszu Pracy. Za zgodą wójtów gmin i burmistrzów miast powiatu limanowskiego zostały one zainstalowane w siedzibie każdego z urzędów gmin i miast.

4. Powiatowa Rada Zatrudnienia

W 2010 roku odbyło się siedem posiedzeń Powiatowej Rady Zatrudnienia w Limanowej. Łącznie Rada uchwaliła 13 uchwał, dotyczących: zaopiniowania propozycji podziału środków Funduszu Pracy na finansowanie aktywnych programów oraz innych zadań fakultatywnych realizowanych przez PUP w Limanowej w 2010 roku., zaopiniowania kryteriów realizacji aktywnych programów przez Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej, zaopiniowania propozycji zlecenia bankom dokonywania wypłat świadczeń pieniężnych dla bezrobotnych i innych uprawnionych osób, finansowanych ze środków Funduszu Pracy, przyjęcia planu pracy powiatowej rady zatrudnienia w Limanowej na 2011 rok, ustalenia planu potrzeb szkoleniowych na 2011r. dla członków Powiatowej Rady Zatrudnienia w Limanowej. Podczas posiedzeń Rady jej członkowie otrzymywali od Urzędu Pracy cykliczne informacje nt: stanu bezrobocia w powiecie limanowskim, aktualnej sytuacji na rynku pracy, realizacji aktywnych programów rynku pracy, realizacji Powiatowego Programu Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2010-2016, realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, realizacji projektów współfinansowanych ze środków EFS, a także informację o planowanych zmianach kryteriów realizacji aktywnych form programów rynku pracy przez PUP w Limanowej w 2011 roku, sprawozdanie z działalności Powiatowej Rady Zatrudnienia w Limanowej od dnia powołania do 31 grudnia 2009 r. oraz informację

dotyczącą pracodawców i osób, z którymi zawarto umowy na aktywne programy przeciwdziałania bezrobociu w 2009 r.

W dniu 19 listopada 2010 r. podczas posiedzenia Powiatowej Rady Zatrudnienia odbyło **otwarcie nowego Klubu Pracy, utworzonego przez Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej, w ramach Centrum Aktywizacji Zawodowej**. Otwarcia Klubu Pracy dokonali: Starosta Limanowski Jan Puchała, Wicestarosta i Przewodniczący PRZ Franciszek Dziedzina, członkowie Powiatowej Rady Zatrudnienia oraz p.o. Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej Marek Młynarczyk i Zastępca Dyrektora PUP Anna Cuper .

Klub Pracy jest odpowiedzią na potrzeby i oczekiwania osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Klub Pracy ma charakter otwarty, co oznacza, że każda osoba potrzebująca pomocy z zakresu nabywania umiejętności poszukiwania pracy może z tej pomocy skorzystać w każdym czasie. Klub Pracy mieści się w Budynku C obok głównego wejścia do Powiatowego Urzędu Pracy (wejście do Klubu bezpośrednio z parkingu).

5. Spotkania z przedsiębiorcami

W styczniu 2010 r. odbył się cykl spotkań zorganizowanych przez Starostę Limanowskiego i Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej, w których wzięli udział mikro-przedsiębiorcy z terenu powiatu limanowskiego, którzy w 2009 roku otrzymali środki z Funduszu Pracy lub Europejskiego Funduszu Społecznego na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.

W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele:

władz powiatu - Starosta Limanowski Jan Puchała, Wicestarosta Franciszek Dziedzina, Dyrektor Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Infrastruktury, Sekretarz Powiatu; **Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej** - p.o. Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej Marek Młynarczyk, Zastępca Dyrektora Anna Cuper, pracownicy Działu Usług Rynku Pracy, Doradcy Zawodowi oraz **władz gminnych** – Przedstawiciele Urzędu Gminy Limanowa: Kierownik Wydziału Kultury, Promocji, Turystyki i Sportu Jacenty Musiał, Kierownik Wydziału Inwestycji i Zamówień Publicznych Stanisław Piegza, Wójt Gminy Dobra Benedykt Węgrzyn, Wójt Gminy Jodłownik Paweł Stawarz, Sekretarz Gminy Tymbark Stanisław Kaptur, Skarbnik Gminy Słopnice Jan Więcek.

W trakcie spotkań Starosta Limanowski Jan Puchała przekazywał uczestnikom informacje o zrealizowanych i planowanych inwestycjach mających na celu rozwój gospodarczy regionu, gratulował uczestnikom odwagi w podjęciu decyzji o rozpoczęciu własnej działalności gospodarczej oraz zachęcał do

brania udziału w przetargach i przystąpienia do istniejącej Rady Przedsiębiorczości, skupiającej przedsiębiorców z terenu powiatu limanowskiego lub utworzenia nowego zrzeszenia mikro-przedsiębiorców. Mając na celu wyróżnienie osób, którzy zdecydowali się na założenie własnej firmy Starosta Limanowski wraz z reprezentantami władz wręczyli pamiątkowe Dyplomy Przedsiębiorcy gratulując i życząc wielu sukcesów w prowadzeniu własnego biznesu. Wyrazili również przekonanie, że działalność mikro-przedsiębiorców przyczyni się do ożywienia lokalnego rynku pracy, a w przyszłości zaowocuje powstaniem nowych miejsc pracy.

Dyrektor Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Infrastruktury Stanisław Gorzowski prezentował możliwości starania się o dotacje z programów unijnych, zachęcał do odwiedzenia Powiatowego Punktu Wspierania Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestora w Starostwie Powiatowym w Limanowej, gdzie są udostępniane informacje o środkach na dofinansowanie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw z funduszy unijnych.

Aktualną sytuację na rynku pracy w powiecie limanowskim przedstawiał Dyrektor PUP Marek Młynarczyk. Natomiast Zastępca Dyrektora Anna Cuper przekazywała informacje dotyczące usług i instrumentów rynku pracy świadczonych przez Urząd dla pracodawców, mających na celu wsparcie przy tworzeniu miejsc pracy oraz promocję zatrudnienia. Podkreślała, że rozwój firmy w dużej mierze wiąże się z zatrudnianiem nowych pracowników i w związku z tym liczy na efektywną współpracę mikro-przedsiębiorców z Urzędem, dzięki której będą mieli możliwość starania się o subsydiowane zatrudnienie osób bezrobotnych oraz uzyskanie pomocy w doborze odpowiednich kandydatów do pracy. W trakcie spotkań możliwy był również bezpośredni kontakt z pośrednikiem pracy oraz doradcami zawodowymi Urzędu Pracy w Limanowej.

Uczestnicy spotkań otrzymali materiały informacyjne promujące usługi rynku pracy opracowane przez PUP (w tym Informator dla pracodawców, kalendarze na 2010 rok) oraz dotyczące działającego w Starostwie Powiatowym w Limanowej Punktu Konsultacyjnego. Mikro-przedsiębiorcy wypełnili również kwestionariusze badające potrzeby szkoleniowe pracodawców, które posłużyły PUP do właściwego doboru tematyki i kierunków szkoleń w 2010 r. i dostosowanie ich do rzeczywistych potrzeb lokalnego rynku pracy.

6. Spotkania z młodzieżą

W dniu 26.04.2010 r. w II Liceum Ogólnokształcącym w Limanowej odbyła się Konferencja dla młodzieży pt. „**Aktywny w szkole – większe szanse na rynku pracy**”. Organizatorem tego przedsięwzięcia był Szkolny Ośrodek Kariery w II Liceum Ogólnokształcącym im. Legionów Józefa

Piłsudskiego w Limanowej natomiast uczestnikami młodzież szkoły średniej wraz z gronem pedagogicznym oraz zaproszeni goście: Starosta Limanowski Jan Puchała, Członek Zarządu Powiatu Limanowskiego Bolesław Żaba, Dyrektor Wydziału Rozwoju Gospodarczego i Infrastruktury Stanisław Gorzowski, Zastępca Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy Limanowej Anna Cuper, pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej, przedstawicielka Stowarzyszenie Doradców Europejskich PLinEU w Krakowie Justyna Sulisławska.

Celem spotkania było omówienie sytuacji ludzi młodych na rynku pracy. Podczas spotkania przedstawiciel II Liceum Ogólnokształcącego przedstawił informacje dotyczące projektu „Praca, sukces, kariera na przekór stereotypom”, w którym brała udział młodzież z tej szkoły, Starosta Limanowski zachęcał młodych do aktywności oraz inwestowania w siebie, natomiast Zastępca Dyrektora PUP Anna Cuper przedstawiła aktualną sytuację ludzi młodych na lokalnym rynku pracy oraz informacje na temat warunków i możliwości skorzystania z instrumentów rynku pracy oraz usług świadczonych przez Urząd osobom bezrobotnym, ze szczególnym uwzględnieniem osób młodych, które dopiero rozpoczynają swoją ścieżkę zawodową.

Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej miał swoje stoisko informacyjne, na którym promował świadczone usługi. Uczestnicy Konferencji mogli pobrać interesujące ich materiały informacyjno-promocyjne, jak również skorzystać z bezpośrednich rozmów z pracownikami PUP.

7. Partnerstwo lokalne

Od 29 czerwca 2009r. funkcjonuje Partnerstwo pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy w Limanowej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej a Ośrodkami Pomocy Społecznej na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych z terenu powiatu limanowskiego, którego celem jest usprawnienie procesu wymiany informacji oraz aktywizacji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy, korzystających ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej.

W 2010 roku w ramach Partnerstwa odbyło się kilka spotkań Zespołu Koordynującego. Pierwsze spotkanie, którego głównym tematem była prezentacja i omówienie projektu informatycznego SEPI (Samorządowa Elektroniczna Platforma Informacyjna) – elektronicznego narzędzia do wymiany informacji dotyczących bezrobotnych pomiędzy PUP a Ośrodkami Pomocy Społecznej w powiecie limanowskim odbyło się dnia 01.06.2010r.

W dniu 31.08.2010r. w Sali Konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Limanowej odbyło się kolejne spotkanie zorganizowane przez Starostę Limanowskiego Jana Puchałę i Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej z kierownikami Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej. Głównym celem spotkania było podpisanie porozumienia partnerskiego w sprawie współpracy w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, a w szczególności wdrożenia i realizacji projektu p.n. Samorządowa Elektroniczna Platforma Informacyjna SEPI, na którą PUP Limanowa pozyskał środki z MPiPS. W trakcie spotkania Starosta Limanowski przedstawił sytuację w powiecie limanowskim, a w szczególności bieżące i planowane inwestycje. Dyrektor PUP Marek Młynarczyk i jego zastępca Anna Cuper oraz uczestniczący w spotkaniu kierownicy Działu Usług Rynku Pracy i Działu Ewidencji i Świadczeń przedstawili aktualną sytuację na rynku pracy w powiecie limanowskim oraz omówili bieżące i wspólne sprawy dotyczące wzajemnej współpracy i realizacji projektu SEPI.

W dniu 30.12.2010 r. w sali konferencyjnej Starostwa Powiatowego odbyło się spotkanie podsumowujące wdrażanie projektu SEPI. W spotkaniu zorganizowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej wzięli udział: Burmistrzowie, Wójtowie oraz Kierownicy Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu limanowskiego, a także pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz Pani Dorota Beksińska z firmy Sygnity. Dyrektor PUP Marek Młynarczyk wymienił główne zalety z wdrożenia systemu SEPI, a także poinformował o najbliższych planach związanych z uruchomieniem Portalu Zdalnej Rejestracji w Urzędzie Pracy. Następnie pracownik Urzędu Pracy oraz przedstawiciel firmy Sygnity dokonali prezentacji Samorządowej Elektronicznej Platformy Informatycznej oraz udzielili wielu wyjaśnień dotyczących praktycznych aspektów korzystania z systemu dla PUP i OPS.

8. Europejskie Dni Pracy, Edukacji i Szkoleń w Nowym Sączu

W dniach 5-6 maja 2010 r. w Nowym Sączu odbyły się Dni Pracy, Edukacji i Szkoleń. W Małopolsce Dni Pracy, Edukacji i Szkoleń organizowane były po raz drugi w ramach sieci EURES przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie oraz Zespoły Zamiejscowe w Nowym Sączu i Tarnowie. Współorganizatorami były powiatowe urzędy pracy, jak również Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Tarnowie, Sądecka Biblioteka Publiczna, Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży Ochotnicze Hufce Pracy w Nowym Sączu. Celem Dni Pracy, Edukacji i Szkoleń było udostępnienie informacji o usługach publicznych służb zatrudnienia - sieci EURES, ofert edukacyjnych oraz szkoleniowych, jak również dostęp do ofert pracy w regionie i za granicą. Przedsięwzięcie to było również okazją do poznania korzyści wynikających z bycia przedsiębiorcą w Europie i rozwijania kompetencji związanych z zarządzaniem własną karierą.

Adresatami wydarzenia byli: mieszkańcy Małopolski, osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia, młodzież gimnazjalna, uczniowie szkół średnich, studenci oraz absolwenci, osoby poszukujące informacji o rynku pracy w regionie, kraju i w pozostałych krajach UE, osoby zainteresowane migracją (lub powracające z migracji) w celu podjęcia zatrudnienia, edukacji, staży zawodowych, osoby prowadzące własną działalność gospodarczą z sektora mikro i MŚP, osoby planujące założyć własną firmę.

Przedsięwzięcie miało charakter wystawienniczy oraz seminaryjno-warsztatowy. Brały w nim udział m.in.: pracodawcy, agencje pracy tymczasowej, instytucje działające w obszarze rynku pracy, edukacji, przedsiębiorczości, szkoleń zawodowych, doradcy EURES.

Podczas Dni Pracy, Edukacji i Szkoleń w Nowym Sączu Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej miał swoje stoisko informacyjne, na którym promował świadczone usługi. Uczestnicy Dni Pracy mogli pobrać interesujące ich materiały informacyjno-promocyjne, jak również skorzystać z bezpośrednich rozmów z pracownikami PUP.

10. Dzień Otwarty Poradnictwa Zawodowego

Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej w dniu 19.10.2010 r. zorganizował Dzień Otwarty Poradnictwa Zawodowego pn. "PLANUJĘ – REALIZUJĘ – ROBIĘ KARIERĘ – OSIĄGAM

SUKCES". Tym samym limanowski urząd pracy po raz kolejny włączył się w inicjatywę Stowarzyszenia Doradców Szkolnych i Zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej, jaką jest *Ogólnopolski Tydzień Kariery*.

Poprzednie podobne spotkanie z dnia 5.10.2009 r., pn. **"Planowanie kariery zawodowej wyznacznikiem sukcesu zawodowego"**, które miało na celu promocję orientacji i poradnictwa zawodowego oraz idei świadomego planowania kariery edukacyjnej i zawodowej, cieszyło się ogromnym zainteresowaniem wśród młodzieży i osób bezrobotnych. W związku z powyższym w 2010 roku się poszerzono zasięg przedsięwzięcia, zapraszając przedstawicieli partnerskich Instytucji, którzy przybliżyli tematykę planowania rozwoju zawodowego optymalnie dostosowanego do indywidualnych możliwości każdego klienta, aktualnych wymogów na rynku pracy, przedsiębiorczości oraz możliwości poszukiwania zatrudnienia na europejskim rynku pracy. Dzięki zaangażowaniu Urzędu Pracy udało się pozyskać do współpracy m.in. Cech Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Limanowej, Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Nowym Sączu, Centrum Informacji i Planowania Kariery w Nowym Sączu, Małopolską Agencję Rozwoju Regionalnego z Krakowa oraz Studium Doradztwa i Szkoleń EKONOMIK w Limanowej.

Podczas spotkania Starosta Limanowski Jan Puchała, sprawujący patronat nad Otwartym Dniem Poradnictwa Zawodowego, podkreślił rangę tego typu inicjatyw, które pokazują społeczeństwu wartość wspólnych działań różnych jednostek, mających na celu wsparcie osób poszukujących zatrudnienia, planujących rozpocząć własną działalność lub rozwinąć firmę poprzez skorzystanie z funduszy pożyczkowych.

Dyrektor PUP w Limanowej Marek Młynarczyk przedstawił aktualną sytuację na rynku pracy w powiecie limanowskim, natomiast Główny Specjalista ds. Przedsiębiorczości zatrudniony w Małopolskiej Agencji Rozwoju Regionalnego Piotr Dyrek zaprezentował uczestnikom spotkania możliwości skorzystania ze wsparcia unijnego w zakładaniu i rozwijaniu mikro-przedsiębiorstw oraz zachęcił do składania wniosków i korzystania z pomocy regionalnych konsultantów MARR.

Zastępca Dyrektora PUP w Limanowej Anna Cuper dokonała oficjalnego podsumowania spotkania, zachęciła jego uczestników do podejmowania przemyślanych decyzji zawodowych, które będą w przyszłości owocowały karierą i satysfakcją z wykonywanej pracy. Wręczyła również zaświadczenia osobom, które przeprowadziły warsztaty z młodzieżą i osobami bezrobotnymi.

Uczestnicy spotkania mogli pobrać materiały informacyjne, które były dostępne na stoiskach zaproszonych Instytucji oraz skorzystać z indywidualnych porad doradców zawodowych.

11. Konkurs „MŁODY PRZEDSIĘBIORCA w ramach VI Gali Przedsiębiorczości Powiatu Limanowskiego

Dnia 10 listopada 2010r. w Limanowskim Domu Kultury odbyła się VI Gala Przedsiębiorczości Powiatu Limanowskiego, podczas której ogłoszone zostały wyniki konkursu - Młody Przedsiębiorca, Lider Biznesu, Inicjatywa Gospodarcza a także konkursu - Na Najatrakcyjniejszy Obiekt Turystyczny Powiatu Limanowskiego.

Konkurs „**MŁODY PRZEDSIĘBIORCA**”, zorganizowany został przez Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej, pod patronatem Starosty Limanowskiego. Określenie „Młody” odnosi się do długości okresu prowadzenia działalności gospodarczej, uczestnikami konkursu mogli zostać przedsiębiorcy, prowadzący działalność gospodarczą **nie dłużej niż sześć lat**. Głównym celem tego konkursu była promocja rozwoju przedsiębiorczości powiatu limanowskiego. Konkurs organizowany był w trzech kategoriach: **HANDEL, USŁUGI i PRODUKCJA**.

W konkursie wyróżnienia otrzymało 19 przedsiębiorców: spośród których wyłoniono 9 nominowanych przedsiębiorców. Tytuł **MŁODY PRZEDSIĘBIORCA** Powiatu Limanowskiego oraz pamiątkową statuetkę otrzymali:

- W kategorii **PRODUKCJA**: Wojciech Wójcik – **Zakład Stolarski „Oknostol”**. Firma od 2006 roku zajmuje się produkcją drewnianych okien, drzwi wewnętrznych i zewnętrznych, schodów, oraz okien retro i rekonstrukcji stolarki zabytkowej.
- W kategorii **USŁUGI**: Ewelina Włodarczyk – **Gabinet stomatologiczny „Dentino”**. Firma od 2006 roku zajmuje się świadczeniem usług w zakresie stomatologii.
- W kategorii **HANDEL**: Dariusz Kotara - **FUH „LABEL”**. Firma istnieje od 2007 r., głównym przedmiotem jej działalności jest zaopatrywanie urzędów, firm, hoteli, restauracji, szkół, ośrodków zdrowia w produkty potrzebne do utrzymania czystości i higieny.

Oceny nadesłanych na konkurs zgłoszeń oraz wyboru laureatów dokonała Kapituła Konkursowa, powołana przez Starostę Limanowskiego, której przewodniczył ówczesny Wiceprzewodniczący Rady Powiatu Limanowskiego Tomasz Krupiński. Oceniający kierowali się następującymi kryteriami: pomysł i okoliczności powstania firmy, sposoby przewyższania problemów i zagrożeń występujących w trakcie prowadzenia działalności, nowatorskie działania, plany rozwoju firmy, wzrost zatrudnienia, realizowane inwestycje, podnoszenie kwalifikacji, oferowane nowe produkty/usługi/ nowe rynki zbytu, działania na rzecz lokalnej społeczności, sposób promocji firmy, współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy i pozyskiwania pracowników.

12. XX – lecie działalności limanowskiego Urzędu Pracy

W 2010 roku Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej obchodził XX rocznicę swojej działalności. Z tej okazji 27 maja 2010r. odbyła się uroczysta akademii, której organizatorem był Starosta Limanowski Jan Puchała oraz pełniący obowiązki Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej Marek Młynarczyk.

W uroczystości wzięli udział: Wojewoda Małopolski Stanisław Kracik, Pan Wiesław Janczyk - Poseł na Sejm RP, Pani Urszula Nowogórska – Radna Województwa Małopolskiego, Pan Franciszek Dziedzina - Wicestarosta Limanowski i jednocześnie Przewodniczący Powiatowej Rady Zatrudnienia, przedstawiciele Rady Powiatu, zarządu powiatu oraz samorządów lokalnych. Na zaproszenie do udziału w tej uroczystości odpowiedzieli również swoją obecnością Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie Pan Andrzej Martynuska oraz Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy

dla Powiatu Nowosądeckiego Pan Bogdan Gołyźniak, jak również pierwszy Kierownik Rejonowego Biura Pracy w Limanowej Pan Andrzej Ociepka, emerytowani pracownicy PUP oraz cała załoga urzędu pracy.

Pełniący obowiązki Dyrektora PUP w Limanowej Marek Młynarczyk w swoim wystąpieniu przedstawił XX-letnią historię funkcjonowania limanowskiego Urzędu Pracy. O trudnych początkach działalności Urzędu Pracy opowiedział długoletni kierownik Urzędu Pan Andrzej Ociepka.

Opracowanie:
Małgorzata Zboś
Starszy Inspektor Powiatowy
Tatiana Dziedzina
Samodzielny specjalista ds. programów

Zatwierdził:
p.o. Dyrektora PUP
Marek Młynarczyk

Powiatowy Urząd Pracy w Limanowej
ul. Józefa Marka 9
34-600 Limanowa
tel./fax. (0-18) 3375-850

Godziny urzędowania
Powiatowego Urzędu Pracy
w Limanowej

pon. – pt. 07:30 – 15:30